

Maaailman- kauppalehti

3/2009
+ repu-lute

SUUNNITTELIJAT
LUOTTAVAT
KULUTTAJIIN

KOULUTUS ON
KEHITYKSEN
EHTO



PÄÄKIRJOITUS

Tieto on opin alku

"Yhtään kehitysmaatuotetta ei pitäisi myydä ilman, että samalla välittyy tietoa siitä, kuka sen on tehnyt, millaisissa oloissa hän elää ja miten tuote on kulkeutunut Suomeen, ja miksi juuri sillä tavalla." Näin kirjasi Timo Voipio kehitysmaakauppojen kokouksesta tässä lehdessä vuonna 1984.

Tämän, vuonna 2009 ilmestyvän lehden teemana on koulutus. Voipion muis-
tiinpanot tiivistävät hyvin paitsi teeman myös Maailmankauppalehden tavoit-

teen: haluamme jakaa tietoa tuotteiden alkuperästä, siis kouluttaa. Katsomme kuitenkin myös kolikon toista puolta: tuotteiden tuottajien oikeutta ja mahdollisuutta koulutukseen.

Kehittyvissä maissa on myös peruskoulutuksen järjestäminen vielä puutteellista. Tieto ja ammattitaito on perinteisesti siirtynyt sukupolvelta toiselle. Itse hankittua osaamista ei kuitenkaan nykymaailmassa arvosteta, vaan osaaminen pitää todentaa tutkinnolla. Mahdollisuus saada koulutusta on kuitenkin epätasaisesti

jakautunut eikä koulutuksen taso ole kaikille samanlainen. Iso kysymys on myös, kenen lähtökohdista ja ajatusmaailmasta koulutusta järjestetään.

Vähemmistöryhmien koulutukseen keskittyvä *State of the World's Minorities 2009* -raportti osoittaa, että vähemmistöön kuuluvien väestönosien on vaikea saada koulutusta omalla kielellään eikä heidän kulttuuriaan huomioida opetuksessa. Integraatiolla saate-
taankin tavoitella valtakulttuuriin sopeuttamista eikä yhteiskunnan tasavertaiseksi

jäseneksi saamista.

Tieto ei kuitenkaan ole vain absoluuttista painettua tai puhuttua totuutta – se on siemen omalle ajattelullemme. Suomalaisen kansakoulun historiassa pohdittiin, onko sopivaa opettaa rahvasta liikaa, koska sillä ei ole kykyä opetusta ymmärtää. Sivistys on siis uhka valtaa pitävälle. Yhdysvaltain orjakaudella orjat pidettiin kurissa estämällä heitä opiskelemasta mm. lukutaitoa.

Rahvaasta itsestään lähti kuitenkin yhtä lailla vastustusta kouluttautumiseen, sillä sen nähtiin vievän oppineet

pois yhteisöstään työtä tekemästä. Mahtaako tämä ajatus elää tänä päivänä niiden keskuudessa, joilla on rajattu mahdollisuus kouluttautua?

Reilun kaupan tuottajilta saatu palaute on, että vaille virallista koulutusta jäänyt aikuisväestö on valmis panostamaan paljon siihen, että heidän lapsensa voivat käydä koulua ja elää toisenlaista elämää. Tämän toteutumisen ei kuitenkaan pidä olla kiinni siitä, kuinka paljon lapsen vanhemmat ja lapsi itse jaksavat siihen panostaa.

Anastasia Lapintie
Päätoimittaja

SISÄLLYS

- 3 Ajattelin toisin: Paras investointi taloudellisen kasvun synnyttämiseen**
- 3 Poliittinen pilapiirros: Ares**
- 3 Tapahtumakalenteri**
- 4 TEEMASIVUT: KOULUTUS**
 - 4 Kehittyvissä maissa on alhainen koulutustaso
 - 6 Tieto on toiminnan edellytys
 - 8 Vähemmistöjen oikeus koulutukseen on edelleen haave
 - 9 Meksikossa kiehuu
 - 10 Merkillisiä uutisia
- 11 Repu-liite**
- 14 Suunnittelijat uskovat eettiseen tuotantoon**
- 17 Ruokaa reilusti – kouluruokailun ravitsevuus Suomessa ja muualla**
- 18 Taantuma näkyy kehittyvissä maissa**
- 19 Reilun kaupan käsityöläisille pienuus on talouskriisissä puskuri**
- 20 Maailmankauppa Aamutähti tukee slummikoulua Dhakassa**
- 20 Intialainen sarjakuva**
- 21 Arkien kohtaaminen**
- 22 Kahvia tuodaan suoraan Etelä-Meksikosta Chiapasista**
- 23 Kehityspolitiikka: Koulutus on investointi, ei kauppatavara**
- 23 Maailmankauppalehti 20 vuotta sitten**
- 24 Reilun kaupan toimijat**



Lue suunnittelijoiden näkemyksiä vaatetus-
teollisuuden eettisestä
tuotannosta ja tutustu
Thanaparan uuteen syys-
mallintoon sivuilla
14–16

Teemasivut **4–10**
pureutuvat koulu-
tuskysymykseen
kehityksen perus-
edellytyksenä.



**Maailman-
kauppalehti**

+ repu-*liite* 3/2009

→ www.maailmankaupat.fi/lehti

Maailmankauppalehti on reilun kaupan erikoislehti, joka on ilmestynyt vuodesta 1984. Lehden tarkoituksena on lisätä suomalaisten kansalaisten ja kuluttajien tietoisuutta kehitysmaiden arjesta, hankkimisiensa tuotteiden tuotantoketjusta ja -olosuhteista sekä mahdollisuuksista vaikuttaa niihin erityisesti reilun kaupan järjestelmän avulla.

Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Kaikki kirjoitukset edustavat kirjoittajien omia näkemyksiä, eivätkä välttämättä vastaa Maailmankauppojen Liiton virallista kantaa. Repu-liite on toimituksellisesti itsenäinen. Julkaisun tuottamiseen on saatu ulkoasiainministeriön kansalaisjärjestöjen kehitysmaatiedotukseen suunnattua viestintätukea.

Maailmankauppalehden vuosikerran tilausmaksu on 10 euroa. Tilaus tehdään maksamalla se tiilille 800016-70928507 ja kirjoittamalla viestikenttään tilaajan nimi ja osoite. Osoitteenmuutokset voi tehdä joko suoraan liiton toimistoon tai internetissä: www.maailmankaupat.fi/lehti

JULKAISIJA
Maailmankauppojen liitto ry
Världsbutikernas förbund rf
c/o Saloranta, Hakatie 5 B 10,
40900 Säynätsalo
puh. 045 670 5645
www.maailmankaupat.fi
liitto@maailmankaupat.fi

TOIMITUSKUNTA

Päätoimittaja
Anastasia Lapintie
anastasia.lapintie@kolumbus.fi
045 138 5706

Toimitussihteeri
Mia Hemming
mia.hemming@gmail.com
050 361 2808

Taittaja
Heikki Sallinen
Logopolis graphic design
heikki.sallinen@logopolis.fi
050 570 0907

Avustajat

Jacky Bonney, Johan Ehrstedt,
Outi Hakkarainen, Ingrid Heinrichs Pauls,
Kati Hjerp, Laura Hokkanen,
Niko Humalisto, Maailman sarjakuvat ry,
Heidi Rytönen, Ritva Semi

Paino I-print, Seinäjoki
Painos 15 000 kpl
ISSN 1455-6987

Kannen kuvat Pääkuva: Pasi Haapakorva. Raitakankaistaan tunnettu bangladeshiläinen Thanapara on valmistanut suomalaisen suunnittelun mukaisen naisten syysmalliston. Pikkukuva: Antti Kahilakoski. Nepalilaisessa KTS:ssä työskentelevä Dhanmaya neuloo toistasataa sormikasta kuussa.

Tämä lehti on tilaajien lisäksi jaettu Opettaja-lehden Varsinais-Suomessa asuville tilaajille.

AJATTELIN TOISIN

Meneillään oleva globaali taloudellinen taantuma koskettaa miltei kaikkia maailman osia. Kaikkein kipeimmin se kuitenkin vaikuttaa kehitysmaiden tyttöjen ja naisten elämään. On mahdotonta ennustaa kauanko lama tulee kestämään ja tuleeko se muuttamaan globaalin talouden luonteen pysyvästi. Voitaissiinko tässä muutoksessa luoda parempaa taloudellista tasa-arvoa?

Monia ratkaisuja maailman taloudellisen nousun aikaansaamiseen on esitetty, mutta tyttöjen ja nuorten naisten tasa-arvosta ja työssäkäynnin mahdollisuuksien lisäämisestä ei ole juuri keskusteltu.

Kansainvälinen lapsikeskeistä kehitystyötä tekevä järjestö Plan julkaisi syyskuussa kolmannen maailman tyttöjen elinolosuhteita koskevan raporttinsa, jossa tänä vuonna tarkastellaan tyttöjen taloudellisen toimeentulon mahdollisuuksien tilaa.

Tyttöjen ja naisten diskriminointia on vuosisatoja vahvistettu niin lainsäädännön avulla kuin rajoittamalla heidän mahdollisuuksiaan monin tavoin, erityisesti kehitysmaissa. Planin ensimmäisessä raportissa vuodelta 2007 todettiin tutkimusten osoittavan, että tytöt joutuvat monin tavoin huonompaan asemaan elämässään kuin pojat. He pääsevät harvemmin kouluun, saavat huonompaa ravintoa, heihin kohdistetaan enemmän väkivaltaa niin kotona kuin koulussa, he joutuvat työskentelemään kotona pienestä pitäen, ja yleisesti heidän itseluottamustaan ja käsitystään omasta kyvykkyydestään vahvistetaan huomattavasti vähemmän kuin poikien. Lisäksi he ovat lainsäädännöllisesti heikommassa asemassa, muun muassa perintöoikeuden tai maanomistuksen suhteen, eikä heillä ole tasa-arvoista asemaa lain edessä.

Sillä, että suuressa osassa maailmaa tyttöjen taloudellisen itsenäisyyden, mahdollisuuksien, edellytysten ja potentiaalin luomiseen ali-investoidaan, vahvistetaan köyhtymisen kierrettä. Tyttöjen koulutus sen sijaan on varmin tapa luoda kestävää taloudellista kehitystä kehitysmaissa.

Tällä hetkellä suurempi ikäpolvi nuoria kuin koskaan aiemmin on saavuttamassa aikuisuuden ja tulisi tarvitsemaan jonkinlaisen toimeentulon mahdollisuuden. Seuraavan kymmenen vuoden aikana arvioidaan noin biljoonan nuoren, joista suurin osa kehitysmaissa, pyrkivän globaaleille

Kuva: Plan Suomi Säätiö

Paras investointi taloudellisen kasvun synnyttämiseen



työvoimamarkkinoille. Kun samanaikaisesti on tapahtumassa työn uudelleenjakoa, on edessä maailmanlaajuinen haaste löytää edes kohtuullisia toimeentulon mahdollisuuksia tälle jättäiläismäiselle joukolle, jotta välttyttäisiin suurilta poliittisilta levottomuuksilta.

Edellä mainitusta joukosta noin 500 miljoonaa nuorta naista elää kehitysmaissa. Heillä voisi olla merkittävä rooli taloudellisen kehityksen luomisessa omassa perheessä, yhteisöissä, joissa he elävät, kotimaissaan ja maailmanlaajuisesti. Tutkimusten mukaan ensimmäisen ja toisen asteen koulutuksen käyneiden tyttöjen määrä on kasvanut merkittävästi vuoden 1990 jälkeen, mutta nuorten naisten määrä työelämässä ei ole oleellisesti lisääntynyt kehitysmaissa.

Samanaikaisesti tiedetään, että naiset todennäköisemmin kuin miehet käyttävät ansaitsemansa palkan perheensä hyvinvoinnin lisäämiseen kuten parempaan ravintoon, terveyteen ja lasten koulutukseen, luoden siten seuraavalle ikäpolvelle, lapsilleen, paremmat mahdollisuudet nousta köyhyydestä. Nuoret naiset, jotka ovat saaneet koulutusta menevät naimisiin myöhemmin,

saavat myöhemmällä iällä vähemmän ja terveempiä lapsia, jotka todennäköisimmin menevät puolestaan kouluun.

Tyttöjen kouluttaminen vähentää köyhyyttä, saa aikaan taloudellista kasvua ja muuttaa seuraavien sukupolvien mahdollisuuksia parempaan elämään. Tyttöjen koulutus on paras investointi kestävään kehitykseen, sosiaalisen oikeudenmukaisuuden toteutumiseen ja taloudellisen

kasvun synnyttämiseen. Nyt kun kuumeisesti haetaan keinoja maailmanlaajuisen taloudellisen taantuman taittamiseen, soisi maailman kaikkien päättäjien viimeinkin myöntävän naisissa olevan potentiaalin ja voiman.

Riitta Weiste
Kirjoittaja on Plan Suomen pääsihteeri.

PILAPIIRROS



"Tätä kuvaa työstäessäni ajattelin sitä, kuinka aikuiset yrittävät opettaa nuoria sanoilla eivätkä tosiasioilla. Lopputulos on 'tee kuten sanon, ei kuten minä teen'", taustoitaa **Aristides Esteban Hernández Guerrero** piirrostaan. Aristides eli **Ares** syntyi Kuuban Havannassa 1963. Hän on opiskellut lääketiedettä ja psykologiaa. Nykyisin hän toimii vapaana taiteilijana ja kuvittajana. Sarjakuvia Ares on julkaissut yli 20 vuotta, ja palkittu niistä yli sata kertaa myös kansainvälisellä tasolla. Häntä pidetäänkin yhtenä merkittävimmistä Kuuban nykytaiteilijoista.

TAPAHTUMAKALENTERI

19.-31.10.

Reilun kaupan viikot ympäri Suomea
Viikkojen päätapahtuma on 20.10. järjestettävä Reilun kaupan maaottelu, joka jatkaa siitä mihin vuoden 2008 Maailman suurin Reilun kaupan kahvitauko -tempauksessa päästiin. Mukana Maailmankaupat ainakin Raahessa, Lappenrannassa ja Ivalossa.

www.reilukauppa.fi

24.10.

YK:n päivä

Kiitos riittää! Kapitalismin kriisistä vaihtoehtoihin -foorumi, Tampere

Syysfoorumi elvyttää tamperelaisen kansalaisyhteiskunnan verkostoja ja luo uutta yhteistoimintaa ympäristö- ja talouskriisien maailmassa. Puoluepoliittisesti sitoutumaton foorumi klo 11–16 vanhalla kirjastotalolla, keskustorin kulmalla.

Maailmankauppojen tapahtumia myös

www.maailmankaupat.fi/

Kehittyvissä maissa on alhainen koulutustaso

Kuva: Anastasia Lapintie



Tamil Nadussa Intiassa osa lapsityöläisistä pääsee erityiskouluun suorittamaan peruskoulun. Valtio tukee kansalaisjärjestöjen ylläpitämiä kouluja.

Kaikkialla maailmassa ihmiset pyrkivät tulemaan toimeen tavalla tai toisella. He jatkavat perheensä elinkeinoa, keksivät itselleen jonkun toisen elannon ansaitsemistavan ja oppivat sen omin neuvoin tai jonkun toisen tai toisten

opastamina. Toiset kouluttautuvat johonkin ammattiin tai hankkivat yleissivistävän koulutuksen, jonka turvin ajattelevat tienaavan leipänsä.

Kehittyneissä maissa viimeksi mainittuja on enemmän ja kehittyvissä maissa heitä on vähemmän. Siten kehitys olisi koulutustason

nousua ja hyvä koulutus merkitsee parempaa toimentuloa. Se pitää paikkansa erityisesti kehittyvissä maissa yksilöiden kohdalla, mutta laajemminkin tarkasteltuna maan väestön keskimääräinen hyvä koulutustaso korreloi maan vaurauden kanssa. Seuraavassa tarkastellaan kolmen maan tilan-

netta ja pyrkimyksiä muutokseen.

Suurin osa bangladeshilaisista on maanviljelijöitä

Kaksi kolmasosaa bangladeshilaisista on maanviljelijöitä ja suurin osa kansalaisista elää maaseudulla

omavaraistaloudessa. Sosiaaliset erot ovat suuret. Lähes puolella väestöstä on käytössään alle dollari päivässä ja lukutaitoisia on vajaa puolet väestöstä.

Suurin osa lapsista aloittaa koulun, mutta noin kolmannes keskeyttää opintonsa ennen viidettä luokkaa. Koulua käy-

Kuva: Anastasia Lapintie



mättömät tai sen keskeyttäneet lapset aloittavat työnteon varhain. Työn ajatellaan tarjoavan lapselle taidon, jolla hän saa aikuisena itselleen elannon. Lapsityöläisten mahdollisuudet saada aikuisina paremmin palkattua työtä ovat kuitenkin huonot ilman koulutusta.

Menestyskäs keino rakenteelliseen muutokseen on ollut Maailman elintarvikeohjelma WFP:n kouluruokaohjelmat, joiden periaatteena on tarjota lapsille vähintään yksi ateria päivässä. Ruoalla kannustetaan koulunkäyntiin ja annetaan näin paremmat mahdollisuudet sekä terveeseen elämään että toimentuloon. Kouluruoalla pyritään pitkällä tähtäimellä vähentämään köyhyyttä.

Vajaa 40 vuotta sitten Thanaparan kylässä perustettu naisten käsityöyhteisö on jo pitkään ollut mukana reilun kaupan järjestelmässä ja on historiansa aikana ehtinyt tarjota sadoille naisille koulutusta sekä mahdollisuuden tulla toimeen omalla työllä. Alkujaan Ruotsin Kehitysmaayhdistys Pääskyt aloitti Thanaparas-projektin, joka sitten laajeni koulutusohjelmaksi. Jo kahden vuoden kuluttua perustamisesta kylässä aloitettiin peruskouluopetus köyhien perheiden lapsille ja käsityötuotanto-ohjelma naisille.

Koulutusta laajennettiin pian myös kattamaan aikuisväestöä, mikä on mahdollistanut monia kyläläisiä osallistumaan eri tavoin oman kylänsä kehittämiseen. Opinnoissa on tutustuttu muun muassa erilaisiin lakeihin kuten maanomistusk lakiin ja muslimien avioliittolakiin.

Etelä-Afrikassa useimmat elävät puutteessa

Väestön enemmistö elää Etelä-Afrikassa puutteessa. Maa on tulonjakautumisella mitattuna eräs maailman epätasa-arvoisimmista maista. Apartheidin aikainen sosioekonominen epätasa-arvo ilmenee edelleen muun muassa köyhyytenä ja työttömyytenä. Työttömyys on 40 %:n luokkaa.

Etelä-Afrikan kaikki valkoihoiset aikuiset osaavat lukea, kun taas mustaihoisista aikuisista 35–55 % on lukutaidottomia. Mustasta väestöstä vain runsaalla kymmenellä prosentilla on vähintään lukiotasoinen koulutus.

Hallitus on luvannut tarjota kaikille ilmaisen peruskoulutuksen, mutta se ei ainakaan toistaiseksi ole onnistunut tavoitteessaan. Kuitenkin lähes kaikki lapset käyvät seitsenvuotisen ala-asteen ja vajaa 90 % viisivuotisen yläasteen. Oppivelvollisuus olisi 16-vuotiaaksi saakka. Aidsiin sairastuneita hoidetaan myös kotona, jolloin lasten ja etenkin tyttöjen mahdollisuus käydä koulua vaikeutuvat.

Kandidaatin tutkinnon jälkeen opiskelua jatkavat yliopistoissa ovat enimmäkseen valkoisia ja suurin osa tutkimusrahoituksesta suuntautuu yliopistoille, joiden opiskelijat ovat pääsääntöisesti valkoisia. Prosessi koulutusjärjestelmän uudistamiseksi on kuitenkin meneillään ja mitalivalla rahoituksella on pyritty korjaamaan apartheid-hallinnon aiheuttamia vahinkoja.

Reilun kaupan järjestelmän yhtenä pyrkimyksenä Etelä-Afrikan sitrusviljelmillä on koulu-

tuksen ja terveydenhuollon tason parantaminen Reilun kaupan lisillä. Lisiä on käytetty muun muassa työntekijöiden lukutaito-opetukseen. Esimerkiksi Luthando Trust -tilalla yli puolet tilan 35 työntekijästä oli ennen koulutuksen alkamista luku- ja kirjoitustaidottomia. Lisiä on käytetty lisäksi koulutustilojen ja vierastalon rakentamiseen sekä työntekijöiden lasten kouluolojen kehittämiseen. Myös Fairhills-viinejä tuottavalla tilalla on järjestetty aikuiskoulutusta, sillä sielläkään yli puolet työntekijöistä ei osannut kirjoittaa. Koulutuksen tarpeessa oli vajaa 400 henkilöä.

Bolivia on Latinalaisen Amerikan köyhimpiä

Bolivia on yksi Latinalaisen Amerikan köyhimmistä ja vähiten kehittyneistä maista. Äärimmäisessä köyhyydessä elää runsas 20 % maan asukkaista, joka pitkälti korreloi alkuperäiskansojen osuuden kanssa. Maa on maailman kuudenneksi eriarvoisin. Useimpien lasten perustarpeet eivät tule tyydytyiksi.

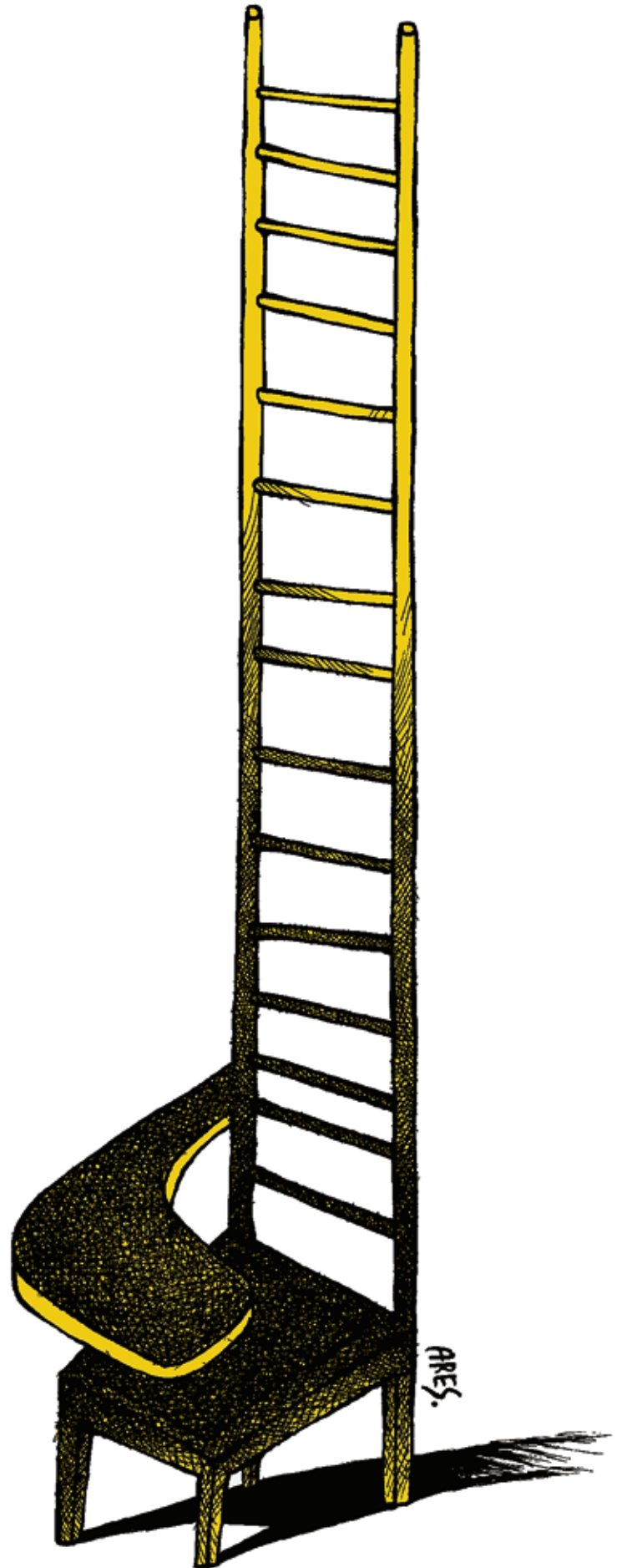
Koulun aloittaa lähes 4/5 lapsista, mutta noin puolet heistä lopettaa koulunkäynnin jo ennen viidettä luokkaa. Erityisesti alkuperäiskansojen yhteisöjen tytöt jättävät usein koulun kesken ja yksi merkittävimmistä keskeyttämisen syistä on köyhyys.

Maassa on aloitettu muutama vuosi sitten pikkulasten terveyden, koulutuksen ja ravitsemuksen kohentaminen Pan-ohjelmalla, jonka on määrä päättyä vuonna 2012.

Viisi kaakaontuottajaosuuskuntaa perusti yhteisyritys El Ceibon runsas 30 vuotta sitten Boliviassa. Reilua luomukaakaota tuottavan El Ceibon katteesta laitetaan 15 prosenttia rahastoon, josta tuetaan viljelijöitä eri tavoin. Osuuskunnille muun muassa pidetään kirjanpito- ja järjestökurseja sekä annetaan viljely-, terveys- ja ravitsemustietoa. Jo tällainenkin koulutus on rohkaisut myös naisia osallistumaan kokouksiin, yhteiseen päätöksentekoon ja hallintoon.

Mia Hemming

Lähteet: Wikipedia, Kirkon Ulkomaanapu, Pelastakaa Lapset, Plan, Unicef, Suomen IPS, Maailmankauppojen liitto ry, Interpedia, CIMO, Reilun kaupan edistämisyhdistys ry



Kuva: Uusi Tuuli ry



Suomessa reilun kaupan lippulaiva Estelle tekee tiedotustyötä oikeudenmukaisen maailman puolesta Suomen lisäksi Euroopan satamakaupungeissa. Kuva on Hampurista vuonna 2008.

Tieto on avain muutokseen

Reilun kaupan pioneereihin kuuluu pohjois-amerikkalainen Ten Thousand Villages. Järjestön veteraani, yhdysvaltalainen Doug Dirks kertoo toiminnan lähteneen liikkeelle yksinkertaisesti tulonhankinnasta vuonna 1946.

– Alussa taustalla ei ollut varsinaisesti kehitysmaa- tai solidaarisuusliikettä. Eräs nainen tapasi köyhiä kirjontatöiden tekijöitä Puerto Ricossa, vei töitä kotiinsa Yhdysvaltoihin ja myi eteenpäin. Hän hankki niitä lisää ja laajensi valikoimaansa Palestiinassa, Keniassa ja muualla tapaamiensa käsityöläisten tuotteilla, Dirks taustoittaa. – Iso osa käsityöläisten ansioista meni heidän lastensa kouluttamiseen, mutta tässä vaiheessa ei vielä

1940-luvulla reilu kauppa oli köyhien maiden ihmisten tuotteiden jälleenmyyntiä rikkaissa maissa, mutta 1970-luvulle tultaessa tavoitteet olivat vahvasti poliittisia: kansainvälisen kaupan rakenteiden ja ehtojen muuttaminen oikeudenmukaisiksi. Kehitysmaakauppaliike pyrki tavoitteeseen sekä päättäjiin vaikuttamalla että käytännön esimerkillä eli kauppaa käymällä. Kaupankäynnin ehtona oli tietenkin valistustyö, jotta kuluttajat pystyisivät perustamaan ostopäätöksiään tietoon tuottajien elinoloista. Tuottajayhteisöissä taas tarvittiin koulutusta toisaalla lukutaidosta, muualla liiketoiminnan perusteista.

puhuttu reilusta kaupasta.

Tutkijoiden näkökulmasta kehitysmaakauppaliikkeen alkuvaihe kuitenkin kytkeytyy toisen maailmansodan jälkeisiin solidaarisuuspyrkimyksiin, jolloin toimijat keskittyivät hyväntekeväisyys- ja avustustoimintaan. Seuraavassa vaiheessa toiminta politisoitui vaihtoehtoisen kaupankäyntimuo-

don luomiseen suoraan kehitysmaiden tuottajien kanssa.

Pienten toimijoiden kanssa solmittu pitkäkestoinen kauppa-kumppanuus onkin mahdollistanut sen, että amppelin ostaja voi olla mahdollistamassa amppelin solmijan lapsen koulunkäyntiä. Amppeliin myynnin on kuitenkin edistettävä myynnin, ostamisen ja

tuottamisen rakenteellista muutosta vaikuttaakseen yksittäistä lasta pidemmälle.

Ammattitaito siirtyy yhteisön sisällä

Kehittyvissä maissa käsityöläisten ammattitaito siirtyy usein perheen tai yhteisön sisällä uudelle

sukupolvelle. Tämä tarkoittaa monesti myös leimaavan sosio-ekonomisen aseman periytymistä. Esimerkiksi Intiassa kastijärjestelmän pohjalla ovat nahkатыöläiset, sillä hindulaiset pitävät kuolleiden eläinten käsittelyä saastaisena. Etelä-Intiassa toimiva nahkатыöläisten yhteisö Palam onkin ryhtynyt kouluttamaan jäseniään saippuan valmistukseen, johon ei liity sosiaalista leimaa.

Pyrkimys yhteiskunnallisia portaita ylöspäin on toki uni-versaali. – Suhteellisen hyvin toimeentulevat tuottajamme saattavat täydentää perinteistä koulutusta korkeammalla ammatikoulutuksella. Yleensä kuitenkin käsityöläisvanhemmat haluavat tienata työllään mahdollisimman paljon voidakseen panostaa lapsiinsa. Lasten kouluttaminen

mahdollistaa näille paremman tulevaisuuden, joka yleensä ei ole käsityön parissa, Doug Dirks kertoo Ten Thousand Villagesin kokemuksiä Etelä-Amerikasta.

Koulutus Etelässä

Kohtuullinen palkka sekä pitkiin kumppanuuksiin liittyvä vakausta mahdollistavat reilun kaupan tuottajayhteisöjä sijoittamaan tuottojaan perus- ja ammattikoulutukseen sekä liiketoimintaan liittyviin taitoihin kirjanpidosta tuotesuunnitteluun.

Käsityöläiset ovat hankkineet ammattitaitonsa yleensä alenevassa polvessa, mutta nykypäivänä heidän työnsä mahdollistaa seuraaville sukupolville myös virallisen koulutuksen. Osuuskuntien omat tai niiden tukemat koulut lisäävät myös osuuskuntien ulkopuolella olevien lasten koulunkäyntimahdollisuuksia.

Tuottajayhteisöjen omien tulonsiirtojärjestelmien lisäksi reilun kaupan verkosto (kuten Maailman reilun kaupan järjestö) sijoittaa tuottajien tukemiseen. Esimerkiksi Ten Thousand Villagesilla on käsityöläisille ”erityistarpeiden rahasto”, josta rahoitetaan myös ammatillista koulutusta.

– Yleensä keskitytään tuotekehittelyyn ja -suunnitteluun, sillä tuottajat tuovat jatkuvasti esiin haluavansa kahta asiaa: lisää tilauksia ansaitakseen enemmän sekä tukea tuotteiden suunnittelussa voidakseen valmistaa myyvämpiä tuotteita ja siten lisätä tilauskantaansa, Doug Dirks kertoo.

Toisenlainen esimerkki koulutuksesta on World of Good -järjestön lanseeraama työkalu, jota voidaan käyttää määrittelemään reilua palkkaa. Työkalun avulla sekä käsityöläiset että tuotteiden ostajat voivat oppia arvioimaan paremmin työstä syntyviä kuluja, verrata kustannustasoa eri paikoissa sekä käsityöläisen saaman palkan kohtuullisuutta. Järjestö on vastikään saanut yhteiskunnallisesta teknologiasta myönnettävän Tech Awards -palkinnon työkalustaan.

Tiedotus Pohjoisessa

Koulutus ja tiedonjako Pohjoisessa on olennainen osa reilua kauppaa. 1960–70-luvuilla eurooppalaisten kehityskauppojen määrä ja myynti kasvoivat merkittävästi. 1970–80-luvuilla suomalainen kehityskauppaliike painotti ensisijaisesti tiedotuksen ja asennemuutoksen merkitystä myynnin

sijaan. Myöhemmin kaupankäynti ja markkinointi nousivat suurempaan merkitykseen.

Kanadassa ja Yhdysvalloissa toimiva Ten Thousand Villages pitää tiedottamista ja verkostoihin kuulumista tärkeänä. – Koetamme jakaa kuluttajille paljon tietoa tuottajista, heidän kulttuuristaan ja perinteistään sekä elinolosuhteistaan. Yritämme saada kuluttajat pohtimaan reilua kauppaa ja ostamaan enemmän reiluja tuotteita. Koemme, että työomme pääasiallinen tavoite on tuotteiden myyminen, jotta käsityöläiset voivat elättää itsensä, sanoo Dirks.

– Käsityöläiset ovat kertoneet meille, että he haluavat meidän ostavan heidän tuotteitaan, jotta he voivat saada kohtuullisen toimeentulon, elättää perheensä ja olla tuottavia yhteisönsä jäseniä. Tulottomina he ovat vaille valtaa eivätkä voi vaatia edes laillisia oikeuksiaan. He kuitenkin kokevat omaksi tehtäväkseen paremman yhteiskunnallisen aseman saavuttamisen sekä perinteensä ja kulttuurinsa säilyttämisen.

Suomessa reilun kaupan lippulaiva on Uusi tuuli ry:n ylläpitämä purjelaiva Estelle. – Estellen ympärillä toteutetuilla kampanjoilla tavoitetaan ihmisiä, jotka eivät ole reilusta kaupasta kuulleetkaan tai tietävät vain Reilun kaupan kahvin tai banaanit. Purjelaivakampanjoinnin lisäksi Uusi Tuuli toteuttaa reilun kaupan kysymyksiä käsittelevää koulukampanjaa

ja opettajankoulutusta, kertoo Niko Humalisto Uudesta tuulesta.

– Reilusta kaupasta tiedottaminen on kulkenut aina yhdessä ympäristönsuojelun ja solidarisemman maailman tavoittelamisen kanssa. Reiluun kauppaan liittyvät kysymykset muun muassa tasa-arvoisista Pohjoisen ja Etelän välisistä suhteista, tuotannon ja kuljetusten ympäristöllisestä kestävydestä sekä nykyisen kapitalistisen tuotantojärjestelmän vaihtoehtoista.

Uuden tuulen näkökulmasta reilu kauppa kohtaa ympäristöystävällisyytensä rajat ilmastomuutosta ruokkivassa kansainvälisessä kuljetusverkostossa, jossa tuotteet siirtyvät etelästä pohjoiseen. – Siksi puhumme kuljetusten vaikutuksesta ihmisille ja luonnolle sekä reiluista lähituotannon tavoista ja tuotteista. Vastuullinen kuluttajuus helpottuu, kun ”tarina” etelästä pohjoiseen kuljetetun tuotteen takana on esillä, Humalisto selvittää.

Anastasia Lapintie

Kuva: Uusi Tuuli ry

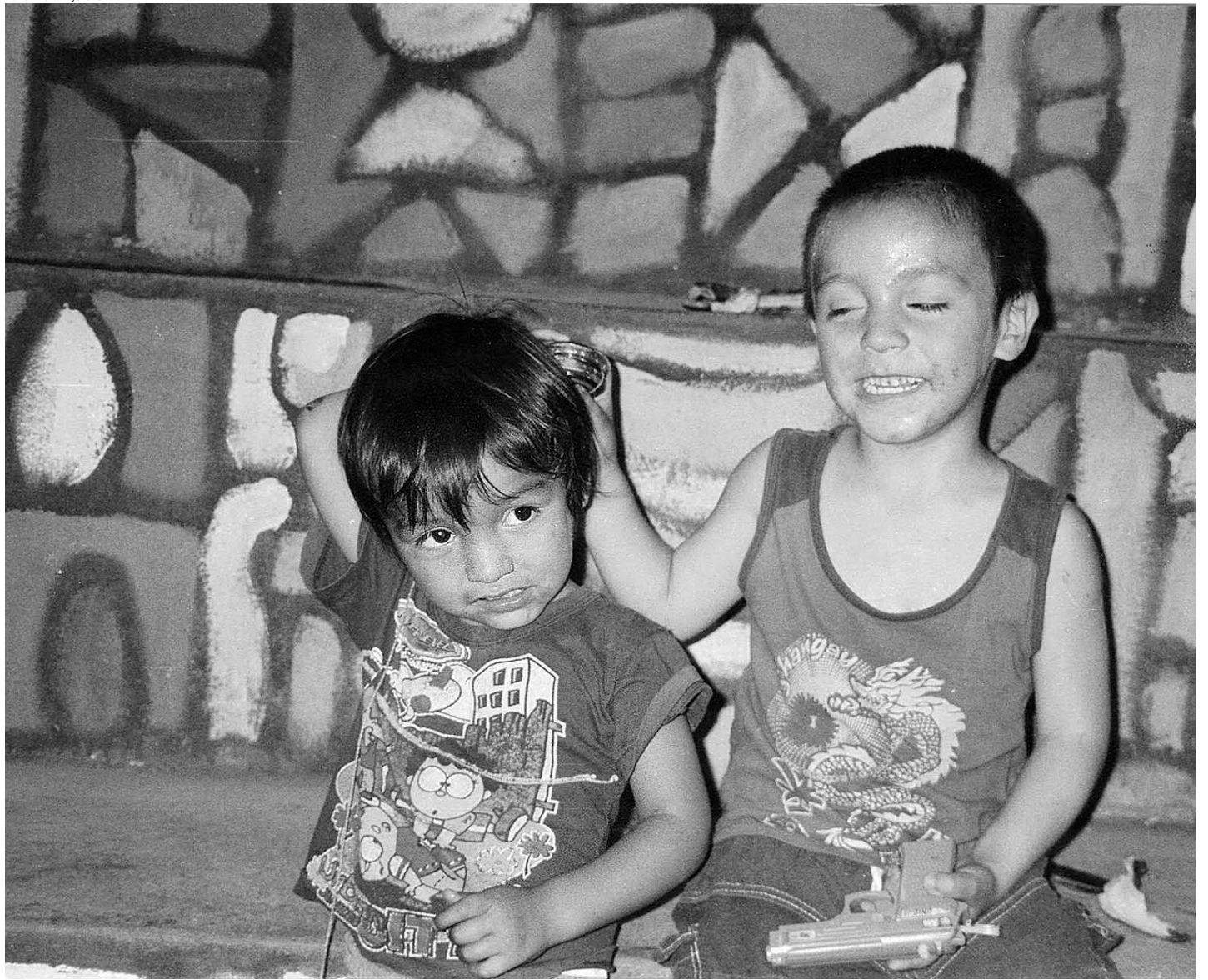


Vaihtoehtoista järjestystä kansainvälisen kaupan rakenteille on pohdittu kehityskauppaliikkeessä vuosikymmeniä. Kuvassa Maailmankauppalehti 1980-luvulla.



Kuva: Heidi Rytönen

Maailman kaikki valtiot ovat viimeisen vuosikymmenen aikana moneen kertaan vannoneet universaalien koulutuksen nimien. Vuosituhattavoitteissa kaikki kattava koulutus on tarkoitus saavuttaa 2015 mennessä. Minority Rights Group Internationalin uusin raportti maailman vähemmistöistä osoittaa kuitenkin, että tämän tavoitteen kunniallinen toteutuminen on vielä alkuperäiskansoista ja muista vähemmistöryhmistä kaukana.



Vähemmistöjen oikeus koulutukseen on edelleen haave

Raportin esipuheessa YK:n vähemmistöasiain asiantuntija kertoo, että viimeisten kolmen vuoden aikana kaikkien hänen tapaamiensa vähemmistökansojen edustajat pitivät suurimpana huolenaan koulutukseen liittyvää etnistä syrjintää. Rasismi koulutuksessa on yhä arkipäivää ja merkittävä periytyvää köyhyyttä ylläpitävä tekijä. Sulkemalla osan väestöstä koulutuksen ulkopuolelle menettää koko yhteiskunta mahdollisuutensa kehittyä.

Vähemmistö voi olla enemmistö

UNICEFin mukaan maailmassa on 101 miljoonaa lasta, jotka eivät pääse kouluun. Heistä 53 miljoonaa on tyttöjä, pääasiassa Etelä-Aasiassa ja Saharan eteläpuolisessa Afrikassa. Lisäksi

lukutaidottomia aikuisia on noin 776 miljoonaa. Näistä lapsista ja aikuisista suurin osa kuuluu alkuperäiskansoihin, etniseen, uskonnolliseen tai kielivähemmistöön. Maissa, joissa on eniten koulua käymättömiä lapsia, on suuri määrä vähemmistöryhmiä – Bangladeshissa, Etiopiassa, Intiassa, Keniassa, Nigeriassa ja Pakistanissa.

Vähemmistöryhmät voivat muodostaa väestön enemmistön ja silti kokea syrjintää. Esimerkiksi Keski-Afrikassa batwa ja baka-kansojen jäsenet ovat enemmistöä, mutta he eivät saa edes peruskoulutusta. Etelä-Aasiassa kastittomien tyttöjen opiskelua estetään syrjinnällä ja seksuaalisella väkivallalla. Latinalaisessa Amerikassa miljoonat alkuperäisväestön ja afrikkalaisen jälkeläisiin kuuluvat lapset työskentelevät opiskelun sijaan

plantaaseilla, kaivoksissa tai kotonaan.

Lakeja ei noudateta

Puutteellinen koulutus ei tarkoita vain koulutuksen puutetta vaan myös segregatiota, toisten oppilaiden sijoittamista huonompiin olosuhteisiin. Esimerkiksi monissa Euroopan maissa romanilapset sijoitetaan erillisille luokille tai oppimisvaikeuksista kärsiville tarkoitettuihin kouluihin pelkästään etnisen alkuperänsä vuoksi.

Useat valtiot rikkovat kansainvälisiä lakeja eivätkä tarjoa asianmukaista koulutusta vähemmistöryhmille. Kansalliset lait kieltävät tai heikentävät vähemmistöryhmien mahdollisuuksia käydä koulua, opetuksessa ei käsitellä lainkaan vähemmistöjen kulttuuria ja historiaa, opetusta toteutetaan vain virallisella kie-

lellä tai vähemmistöön kuuluvia oppilaita kiusataan muilla tavoin jopa henkilökunnan toimesta.

Useimmissa kehitysmaissa koulut, joihin vähemmistöryhmät sijoitetaan, ovat huonojen kulkuyhteyksien päässä. Lisäksi luokkakoot ovat liian suuria, oppikirjoja ei ole riittävästi, opetuksen taso on heikkoa eikä vessoja ole tarpeeksi.

Vaikka lainsäädäntö on pikkuhiljaa alkanut huomioida myös vähemmistöryhmien oikeutta koulutukseen, ei tämä oikeus monesti toteudu käytännön tasolla esimerkiksi budjettisuunnittelussa. Alkuperäiskansat ovat usein pienituloista väestönosaa. Monesti he joutuvat matkustamaan kouluun kaukaa ja opiskelevat suurissa ryhmissä, kärsivät heikommasta ravitsemuksesta ja keskeyttävät muita useammin koulutuksensa. Näin ollen heidän

keskuudessaan luku- ja kirjoitustaito on heikko.

Etelä-Amerikassa muutos on hidasta

Amerikkojen väestö on sekoitus monista kansoista. Joissakin Väli- ja Etelä-Amerikan maissa afrikkalaisten jälkeläiset ja alkuperäiskansat muodostavat jopa 45 % väestöstä. He ovat silti ja yhä edelleen kaikkein syrjäytetyimmät ja osattomimmat väestöryhmät. Vanhempien heikko koulutus, huonot tulonhankintamahdollisuudet sekä köyhyys liittyvät vahvasti toisiinsa.

Varsinkin eteläisessä Amerikassa vähemmistöryhmien koulutus on pitkään ollut uskonnollisten yhteisöjen hyväntekeväisyyden varassa. Kansalliset hallitukset panostavat asiaan vain vähän. Oli järjestäjä muka hyvän-



sä, opetusohjelman tavoitteena on pitkälti valtaväestöön sulauttaminen eikä koulutettujen omaa kulttuuria ja kieltä arvosteta – huolimat-ta siitä, että moni intiaanikieliä äidinkielenään puhuvista oppilaista aloittaa koulun osaamatta juurikaan opetuskielenä pääasiassa käytettävää espanjaa.

Vähemmistöryhmien kohdalla suurimmat huolenaiheet ovat syrjin-tä, krooninen köyhyys, maiden haltuunotto sekä monenlainen syrjäyttäminen, kuten rajoitettu poliittinen osallistuminen sekä heikko terveydenhuolto ja koulutus. Useimmilla mittareilla alkuperäis-kansojen ja afrikkalaistaustaisten ihmisoikeustilanteen parantaminen Amerikoissa on erittäin haasteel-lista. Meksikon ja Guatemalan kaltaisissa maissa, joissa merkittävä osa väestöstä edustaa alkuperäis-kansoja, on heillä takanaan jopa puolet vähemmän kouluvuosia kuin valtaväestön edustajalla.

Vuonna 2008 näytti suunta kuitenkin olevan myönteiseen päin lainsäädännön suhteen. Myös vä-hemmistöryhmien mahdollisuudet toimia politiikassa ovat parantumasa. Muutokset ovat paljolti seurausta siitä, että monet vähemmistöryh-miin kuuluvat ihmiset – kriittinen massa – olivat onnistuneet koulut-tautumaan ja käyttivät osaamistaan kampanjoidakseen muutosten puolesta.

Etnisyyteen ja uskontoon kyt-keytyvä väkivalta on läsnä ja jopa kasvussa eri puolilla maailmaa. Vähemmistöryhmien koulutusmah-dollisuuksien parantaminen tukee suvaitsempien monikulttuuristen yhteiskuntien rakentamista.

Toimitus

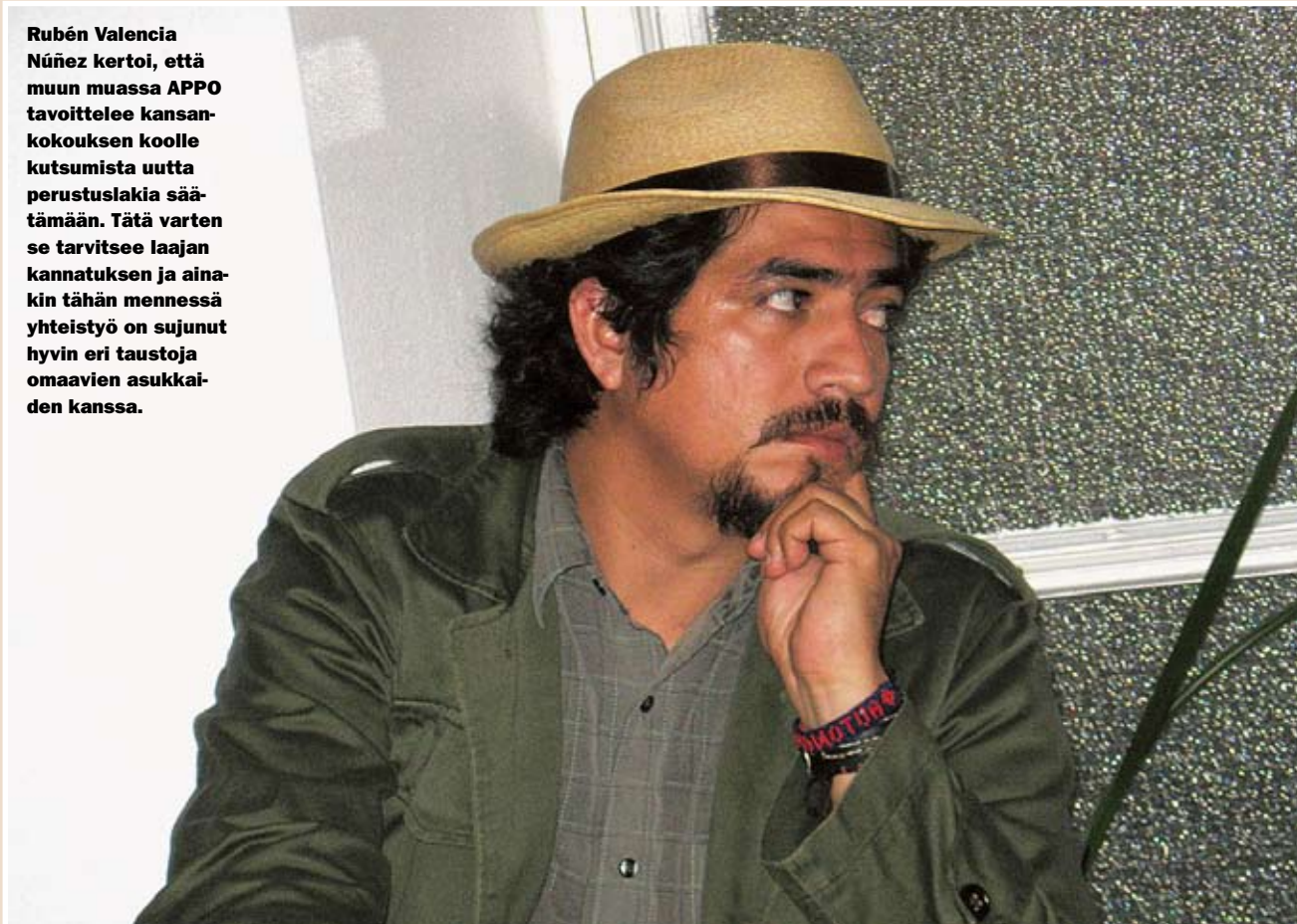
Lähde:

State of the Worlds Minorities 2009

Meksikossa kiehuu

Kuva: Mia Hemming

Rubén Valencia Núñez kertoi, että muun muassa APPO tavoittelee kansan-kokouksen koolle kutsumista uutta perustuslakia sää-tämään. Tätä varten se tarvitsee laajan kannatuksen ja aina-kin tähän mennessä yhteistyö on sujunut hyvin eri taustoja omaavien asukkai-den kanssa.



Meksiko koki velkakriisin vajaa 30 vuotta sitten ja ajautui lamaan. Sitten se omaksui uusliberalismin, joka merkitsi kilpailun lisäämistä ja valtionyhtiöiden yksityistä-mistä.

– Uusliberalismi on ilmennyt myös pyrkimyksenä yksityistää koulutusjär-jestelmää, minkä vastustamisesta oli kyse Oaxacan osavaltion pääkaupungin opettajien lakossa runsas kolme vuotta sitten. Muitakin hallituksen uuslibera-listisen politiikan tuottamia projekteja on tavallinen kansa noussut vastusta-maan, kuten moottoritietä alkuperäis-väestön maille Chiapasin osavaltiossa. Tässä yhteydessä tapettiin yksi henkilö, joka kannatti meksikolaisen sissiliik-keen zapatistien niin sanottua Toista kampanjaa politiikan uudistamiseksi. Euroopan unionilla ja eurooppalaisilla

yrityksillä on hankkeita Chiapasissa ja toivoisin niiden huomioivan alueella tapahtuvat ihmisoikeusrikkomukset, Uusi Tuuli ry:nvieraana ollut kansalai-saktivisti Rubén Valencia Núñez kertoi Tampereella järjestetyssä keskusteluti-laisuudessa.

Núñez toivoisi eurooppalaisten välittävän, ei vain Chiapasin alueella tapahtuvista ihmisoikeusrikkomusta, vaan myös kaik-kialla Meksikossa esiintyvistä hyökkä-yksistä tavallista kansaa kohtaan. Myös Oaxacassa on edelleen levotonta, kun sortotoimet ovat jatkuneet.

– Koko maassa kiehuu ja konflikteja virallisten valtaa pitävien ja tavallisten kansalaisten kesken on kaikkialla. Konflikteja ja vastarintaa esiintyy myös kulttuurin alalla, kun esimerkiksi Oaxacassa hallitus ryhtyi rahastamaan

turisteja osavaltion perinteiseen suu-reen juhlaan osallistumisesta. Paikal-linen kansanliike APPO ryhtyi sitten järjestämään vastaavankaltaista juhlaa, mutta ilman pääsymaksuja. APPO vastustaa zapatistien lailla hallituksen uusliberalismia ja siinä on mukana alkuperäiskansoihin kuuluvia, ay-ak-tiiveja ja opiskelijoita. Se on todellinen kansanliike, jota laajalti kannattavat erilaiset ihmiset.

Núñez kertoo oaxacalaisten jatkavan kamppailuaan. APPO haluaa muistuttaa rankaisemattomista rikoksista ja ihmisten oikeudesta hyvään elämään.

Mia Hemming

Alkuperäiskansojen ja ruohonjuuritason kansanliikkeiden Meksikosta voi lukea suomeksi osoitteessa www.toinenmeksiko.org



Kuva: Tree Goslinga 2002 www.vrouwen.net/kalimata

TILAA

Maailmankauppalehti

Reilun kaupan erikoislehti jo vuodesta 1984.

Kehitysmaiden arki ja työ. Ihmiset tuotteiden takana.

Tilaa lehti vuodeksi (4 nroa) maksamalla 10 € lehden tilille 800016-70928507. Kirjoita viestikenttään tilaajan nimi ja postitusosoite.

Nettitilaukset osoitteesta www.maailmankaupat.fi/lehti

Merkillisiä uutisia? Osa I

Merkkien viidakossa kuhisee; uusi reilun kaupan merkki on työn alla ja reilu kauppa kriittisessä tarkastelussa. Tämän ”merkillisen uutisen” taustalla on pitkään käyty keskustelu reiluudesta. Millaista kaupankäynnin pitää olla, että se on kansainvälisesti reilua? Kuka reiluuden määrittelee? Mihin reiluuden määrittely perustuu? Tähän saakka reiluiden standardeja vähittäiskaupoille on ollut vain kansallisilla tasoilla ja niissä suuria eroja kansainvälisesti tarkasteltuna.

Kansainvälinen kattojärjestö World Fair Trade Organization (WFTO) päätti maailmanlaajuisessa konferenssissaan Blankenbergissä vuonna 2007 edesauttaa yhteisiä reilun kaupan kriteerejä



vähittäismyyjille sekä merkkijärjestelmää käsityötuotteille. Prosessia alkoi vetää WFTO-Eurooppa. Merkki kehitetään

pientuottajien tarpeisiin, erityisesti käsityötuottajille, joilla ei ole pääsyä uskottavien merkkijärjestelmien piiriin paikallisilla

tai kansainvälisillä markkinoilla. Kansainvälisesti uskottava, riippumaton kolmannen osapuolen sertifioima merkki tavoittelee tulevilla lanseerauksellaan vaikuttavaa brändiä.

Prosessiin on sisällytetty reilun kaupan vähittäismyyjien kokeemukset sekä eri maiden standardit, kriteerit ja ehdotukset. Uusien kriteerien myötä kukin kauppa joutuu pohtimaan omaa toimintaansa reilun kaupan osapuolten näkökulmista: mitä lupaamme tuottajalle ja kuluttajalle sekä kuinka voimme toteuttaa nämä lupaukset.

Uuden reilun kaupan käsitömerkin etuna tulee olemaan kansainvälinen ja kansallinen yhtenäisyys sekä reiluuden määrittely matkalla käsityöläisen

pajalta kuluttajan kotiin. Tuhansien maailmankauppojen yhteiset kriteerit luovat myös yhtenäistä ilmettä ja helpottavat samalla reiluuden kontrolloimista.

Kriteeristö kulkee nimellä SFTMS – Sustainable Fair Trade Management System (kestävä reilun kaupan hallinnon järjestelmä), ja se tulee olemaan itsenäinen sertifikaatti, joka kertoo reilun kaupan liiketoiminnan käytännöistä. Se on samanaikaisesti sertifikaatti sekä tuotteille, kaupankäynnille että viestinnälle. Se toimii kestävän sosiaalisen, taloudellisen ja ympäristöllisen kehityksen puolesta.

Laura Hokkanen

”Merkillisiä uutisia” jatkuu lehden seuraavassa numerossa.

Maailmankauppalehti

4/09 ilmestyy viikolla 49.

Lehteä odotellessa tutustu arkistoihin nettisivuilla!

> www.maailmankaupat.fi/lehti

TILAA MAAILMAN KUVALEHTI KUMPPANI OSOITTEESSA: WWW.KUMPPANI.FI

Kestotilaus maksaa vain 27 euroa vuodessa.

Enemmän
kuin
postikortti

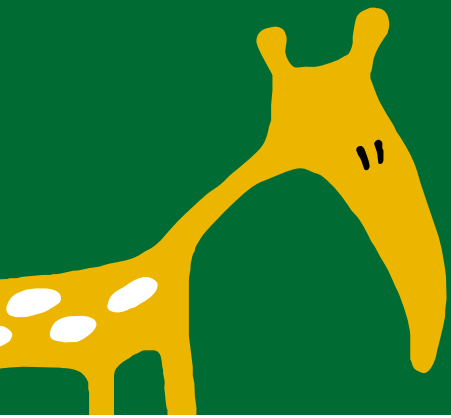


Maailman kuvalehti Kumppani on kuukausittain ilmestyvä aikakauslehti. Se kertoo niin tavallisten ihmisten tarinoita kuin suuria globaaleja kertomuksiakin. Kumppani on maailman paikallislehti.

MAAILMAN KUVALEHTI

KUMPPANI

KEHITYSPOLITIikka IHMISOIKEUDET YMPÄRISTÖ KULTTUURI



repu-liite

Reilun kaupan puolesta ry

Reilun kaupan puolesta Repu ry edistää oikeudenmukaisempaa maailmankauppaa. www.repu.fi



Tonnikalan pakkaamista
Vietnaminissa. Kuva SASK.

Auditointi – askel kohti vastuullisempaa tuotantoa

Kehitysmaissa valmistettavien tuotteiden tuotannon työolosuhteet voivat olla mitä vain siedettävistä kammottaviin. Auditoinnin pyritään varmistamaan, että tuotanto-olosuhteet täyttäisivät edes vähimmäis-standardit.

Maaailman kansainvälistyessä yhä useammat yritykset ovat siirtäneet toimintaansa halvemman tuotannon maihin. Viimeaikaisena esimerkkinä suomalainen Turo Tailor ilmoitti siirtävänsä pukujen valmistuksen Kuopiosta Viroon. Suosituimpia alihankintatuotteita ovat vaateteollisuus-, elintarvike- ja elektroniikkatuotteet, joiden valmistuksessa työvaiheita

on useita eikä työntekijöitä voi korvata koneilla.

Sertifikaatit – vastaus kuluttajille

Kansalaisjärjestöt ja kuluttajat ovat jo vuosien ajan tehneet yrityksille tiettäväksi huolensa huonoista työoloista tai epäterveellisistä tuotantomenetelmistä. Vastauksena tähän huoleen on kehitelty monia sertifikaatteja, joilla länsimainen yritys saa selvän mitä tuotantopaikassa itse asiassa tapahtuu. Näitä ovat esimerkiksi SA8000, AA1000, ISO -järjestelmä, Business Social Compliance Initiative ja Reilun kaupan merkkijärjestelmä.

Osa sertifikaateista on yritysten kehittämiä, osan ovat kehittäneet hallitusten väliset järjestöt tai kansalaisjärjestöt yksin tai yhteistyössä yritysten kanssa. Kaikilla näillä sertifikaateilla on riippumaton valvonta ja niiden tarkoituksena on lisätä yritysten toiminnan läpinäkyvyyttä.

Auditoinnit – tapa valvoa sertifikaatteja

Auditoinneilla tarkoitetaan tarkastuskäyntejä, joihin kuuluu lisäksi tarkastuskäynnin tulosten perusteellinen raportointi tilaajayritykselle. Auditointeja tekevät siihen erikoistuneet yritykset. Auditoinnin sisältö riippuu siitä,

minkä sertifikaatin ehtojen toteutumista tarkastetaan. Tavoitteena on vaikuttaa työoloihin sekä vähentää näistä aiheutuvia riskejä. Sosiaalisilla auditoinneilla valvotaan tuotannon vaikutusta ihmisiin, ensisijaisesti työntekijöihin. Huomiota kiinnitetään työaikaan, palkkaan, syrjintään, terveyteen ja turvallisuuteen. Lisäksi voidaan auditoida ympäristövaikutuksia.

Tämä ei suinkaan johdu siitä, että yritykset olisivat kokeneet eettisen herätyksen, vaan näin tehdään, koska kuluttaja sitä toivoo. Kuluttaja on edelleen kuningas monessa asiassa ja vaatimustemme ansiosta yritykset ovat alkaneet kilpailla siitä, kenen tuotantoketju on näkyvin (esi-

merkiksi The Earth Collection) ja kenellä on eniten ja luotettavimmat sertifikaatit (esimerkiksi Kesko). Vaikka yritykset eivät teekään tätä kaikkea hyvää hyvyttään, on suunta kuitenkin oikea.

Yhä useampi kantaa yhteiskuntavastuuta

Sosiaalisia auditointeja on tehty jo 1950-luvulla, mutta ne yleistyivät vasta 1990-luvun puolivälissä, kun monia merkittäviä ja tunnettuja yrityksiä kritisoitiin työntekijöiden huonosta kohtelusta. 2000-luvulla auditoinnit ovat erityisesti vaatetus- ja urheiluvälineiteollisuuden arkipäivää.

Auditointien yleisyydestä

kertoo tilintarkastustoimisto KPMG:n raportti, jonka mukaan 250 maailman suurimmasta yrityksestä jo 80 prosenttia teki vuonna 2008 jonkinlaisen yhteiskuntavastuuraportin, verrattuna 50 prosenttiin vuonna 2005. Yritykset ovat selkeästi muuttamassa käytäntöjään proaktiiviseksi reaktiivisuuden sijaan.

Vaikuttavan auditoinnin vaikeus

Käytännön auditoinnissa jää usein huomioimatta työntekijöille tärkeitä huolenaiheita, vaikka selvimmät rikkomukset pystytäänkin raportoimaan. Tämä johtuu mm. siitä, että tehdään ulkopuolisia sidosryhmiä, kuten ammattiyhdistyksiä tai naisten ja työläisten oikeuksia ajavia kansalaisjärjestöjä otetaan auditointiin mukaan vain harvoin.

Lisäksi auditoinneista kerrotaan yritykselle usein etukäteen, jolloin on mahdollista parantaa väliaikaisesti työolosuhteita,



Kenkien pakkausurakka vietnamilaisella kenkätehtaalla. Kuva SASK.

väärentää asiakirjoja ylityötunneista, valmentaa työntekijöitä antamaan standardivastauksia tai jopa mahdollisesti perustaa mallitehdas vaikka tosiasiaa työt teetetäänkin jossain muualla.

Auditoiden lyhyet, huonosti valmistellut käynnit eivät pysty pureutumaan vaikeammin havaittaviin ongelmiin kuten syrjintään, häirintään tai yhdistymisvapauden loukkauksiin. Vaikka epäkoh-

dat raportoitaisiinkin, ei virheellisiin toimintatapoihin välttämättä kuitenkaan puututa korkeiden kustannusten takia.

Kuka maksaa?

On myös epäselvää kenen kuuluisi maksaa auditoinneista aiheutuvat kustannukset. Nämä ongelmat lähtevät jo tuotteen hinnoitteluvaiheesta ja kustannusten

laskemisesta.

Tuotteen myyntihinta lasketaan yhdistämällä kaikki tuotantoon ja myyntiin liittyvät kustannukset, kuten raaka-aineet, valmistus, kuljetus, markkinointi, ja palkat. Kustannusten päälle lisätään yritys- ja tuotekohtainen kate, esimerkiksi 30 prosenttia. Hyvin harvoin yritykset laskevat näihin kustannuksiin auditointeista ja työolojen parantamisesta koituvia kustannuksia ja siksi valvonnalle ei myöskään heru tarpeeksi resursseja.

Etappi matkalla oikeuksien toteutumiseen

Sosiaalinen auditointi on monella tapaa vielä lapsenkengissään, sillä hyväksytyt prosessit ja arvot ovat monenkirjavia. Laadukas sosiaalinen auditointi pitää sisällään yllätyskäyntejä, työläisten haastatteluja työpaikan ulkopuolella ja lisäksi prosessissa on oltava mukana paikallisia asiantuntijoita ja kansalaisyhteiskunnan edustajia.

Ihannetilanteessa auditointeja ei tarvittaisi, sillä työntekijät voisivat itse puolustaa oikeuksiaan riippumattoman ammattiliiton tukemina. Tästä päämäärästä ollaan kuitenkin vielä hyvin kaukana.

Auditointeja onkin ruvettava käyttämään osana yrityksen perustoimintoja, jotta työläisten olosuhteissa on mahdollista saavuttaa muutoksia tulevaisuudessa. Myöskään kuluttajien roolia ei tule väheksyä: Kukin meistä voi aina kyseenalaistaa ja luoda kysyntää eettisesti valmistetuille tuotteille.

Teksti: Tiina Jaatinen

Kirjoittaja opiskelee kansainvälistä liiketoimintaa Turun kauppakorkeakoulussa ja on tehnyt kurssityön sosiaalisesta auditoinnista.

Vaikuta parempien työolojen puolesta! Allekirjoita vetoomus osoitteessa www.makeitfair.fi/vetoomus

Pohjoismaat kisaavat reiluudesta maaottelussa

Reilun kaupan maaottelussa tiistaina 20.10. ratkeaa, mikä pohjoismaista (Ruotsi, Suomi, Norja ja Tanska) on reiluin.

Päivän aikana yhteisöt kussakin maassa järjestävät Reilun kaupan tapahtumia tai kahvitaukoja, osallistujien määrä kirjataan, ja se maa, jossa suurin määrä ihmisiä on saatu reilujen virvokkeiden äärelle, voittaa maaottelun. Kampanjaa koordinoivat Suomessa Reilun kaupan edistämisyhdistys ja muissa maissa sen paikalliset sisarjärjestöt.

Idean taustalla on hyvä kokemus viimevuotisesta Maailman suurin Reilun kaupan kahvitauko -tempauksen järjestämisestä, kertoo Reilun kaupan edistämisyhdistyksen viestintäpäällikkö Janne Sivonen. Tempaus keräsi laajapohjaisen osallistujakunnan kansalaisjärjestöistä ja yksityisistä aktivisteista yrityksiin ja ministeriöihin, ja aikaisemmin amerikkalaisten hallussa ollut maailmanennätys ylittyi moninkertaisesti.

Reilu meininki vetoaa suomalaisiin

Reilun kaupan konsepti toimii hyvin suomalaisten kuluttajien keskuudessa. Suomalaiset ovat



Reilun kaupan edistämisyhdistyksen viestintäpäällikkö Janne Sivonen työmaallaan.

kansainvälisissä vertailuissa kolmannella sijalla Reilun kaupan tuotteiden ostajina.

Parantamisen varaa kuitenkin on, sillä keskimääräiset Reilun kaupan ostokset jäävät Suomessa kymmenen euroon vuodessa kansalaista kohti. Maaottelu onkin yksi keino, jolla pyritään paitsi kannustamaan vanhoja

Reilun kaupan ystäviä suosimaan reilua jatkossakin, myös houkuttelevaan uusia ostajia Reiluille tuotteille.

Osallistuminen on helppoa!

Osallistuaksesi voit vaikkapa kutsua koolle kaveriporukan tai

järjestää työpaikalla Reilun kahvitauon. Löytyypä tähän mennessä rekisteröidyistä tapahtumista myös yksityisyrityksen oma, yhdenmiehen reilu kahvitauko.

Oleellista on, että tilaisuudessa nautitaan reiluja tuotteita. Pakko ei ole juoda kahvia – esimerkiksi päiväkotiryhmä voi mutustella reilulla välipalalla reilua banaania ja juoda reilua mehua.

Jotta maaottelusta saadaan oikea kilpailu, reiluihin tapahtumiin osallistujat täytyy saada luotettavalla tavalla laskettua ja kirjattua. Maaottelusivulta löytyy nettilomake, jonka täyttäminen ei ole vaikeaa. Jotta tulos olisi hyväksyttävä, osallistujamäärä tulee vielä vahvistaa tapahtuman jälkeen.

Olemme yrittäneet tehdä prosessista mahdollisimman helpon, mutta valitettavasti osallistujamäärän kirjaaminen ja ilmoittaminen on välttämätöntä, jotta kilpailutulos olisi validi, toteaa Sivonen.

Tuottaja ei unohdu maaottelutunnelmissakaan

Mitä maaottelusta sitten hyötyvät Reilun kaupan tuottajat kehitysmaissa? ”Kaikkein Reilun kaupan edistämisyhdistyksen toimintaan

on sisäänrakennettu tuottajan hyöty”, muistuttaa Sivonen. ”Ja suurempi volyyymi merkitsee aina suurempaa hyötyä tuottajille.”

Jokainen uusi Reilun kaupan tuotteiden ostaja merkitsee siis lisäystä Reilun kaupan tuotteita tuottavilla tiloilla työskentelevien viljelijöiden ja työläisten elintäsoon.

Tärkeäksi on koettu myös se, että suomalaiset kuluttajat kuulevat suoraan tuottajilta Reilun kaupan hyödyistä. Reilun kaupan viikoille onkin tulossa kaksi tuottajavierasta – banaaninviljelijä Ecuadorista ja puuvillantuottaja Kamerunista, jotka kiertävät tapahtumissa eri puolilla maata kertomassa Reilusta kaupasta ja siitä, mitä se on merkinnyt heidän elämässään.

Toimi!

Jotta maaottelu-kampanjalla olisi aitoja pitkän tähtäimen vaikutuksia, sen pitäisi siis houkuttaa Reilun kaupan tuotteille uusia ostajia. Jotta tähän päästäisiin, jokainen voi vaikkapa haastaa mukaan tahon, joka ei entuudestaan käytä reiluja tuotteita. Teillä kaikillahan jo suositaan reilua sekä töissä, kotona, että opiskelupaikalla, vai kuinka?

Lisätietoja:
Reilun kaupan edistämisyhdistys ry,
www.reilukauppa.fi

Teksti: Katja José
Kuva: Anna Saipio

Reilu kauppa etenee äitienergialla

”Entinen paikallisryhmän vetäjä muutti paikkakunnalta ja oli valmis luopumaan tehtävästä. Jotenkin se vain, yllättäen ja pyytämättä, lankesi minulle”, kertoo porilainen 38-vuotias moniala-aktiivi, koulukuraattori ja kolmen lapsen äiti Hanna Hildén ryhtymistään koordinaattoriksi Porin pienelle, mutta erittäin aikaansaavalle Repu-ryhmälle.

”Tehdessäni nuorisotyötä 4H-järjestössä 2000-luvun alussa työtäväni kuului toisinaan Reilun kaupan kahvin ja teen maistattaminen muutaman Porin kaupunginosan asukastuvissa eli kaikille avoimissa ”olohuoneissa”. Ajattelin, että voisin tehdä jotakin pientä kehitysmaiden ongelmien helpottamiseksi.”

”Toisaalta”, tarkentaa Hanna, ”oikeastaan ajatuksen juuret ovat paljon kauempana, jo lapsuudessa. Tuolloin isäni veli perheineen oli lähetystyössä ulkomailla. Ihailin kovasti koko perhettä, sillä heidän työnsä perustui välittämiseen ja lähimmäisenrakkauden ulottamiseen kauaskin.”

Se vei koko käden

Ensi-innoston järjestötoimintaan jäi kuitenkin muun kiireen jalkoihin perheen kasvaessa. Vasta vuosia myöhemmin, vuonna 2006 ollessaan hoitovapaalla Hanna järjesti kotonaan ystävilleen luomu- ja Reilun kaupan illan, jonne saapui puhujaksi porilainen Repu-aktiivi Daniel Nagy.

”Daniel harmitteli, että tulossa

olleilla Reilun kaupan viikoilla oli pulaa maistattajista. Taisin vastata, että tässä olisi sulle monta maistattajaa”, muistelee Hanna. Ystävien kanssa tehtyjen parin markettimaistatuksen jälkeen Hanna suostuteltiin mukaan elvyttämään Porin kehitysmaakauppayhdistyksen toimintaa.

Jo joulukuussa 2006 uudesti-syntynyt kehitysmaakauppayhdistys piti ensimmäiset myyjäiset porilaisessa järjestötilassa. Nykyisin puotia pidetään auki 1–2 kertaa kuussa talkoovoimin.

”Tarjoamme aina Reilun kaupan kahvia ilmaiseksi ja mielellämme jutustelemme asiakkaiden kanssa eettisestä kaupankäynnistä, hyvinvoinnin epätasaisesta jakautumisesta maailmassa ja kulutuksesta noin yleensä.”

Tuloksia syntyy

Porin Repu tekee maistatuksia ja osallistuu tapahtumiin sekä sai aikaan huikkeen menestyksekkään Reilu Pori -kampanjan. Kampanjointi sai alkunsa Mahdollisuuksien torilla vuonna 2007 virinneestä keskustelusta. Valtuutetuille lähetettiin flyerit aiheesta, ja pian rekrytoitiinkin ihmisiä kampanjatiimiin.

Kampanjan menestystä varmasti auttoi se, että mukana oli aktiiveja niin Vihreistä, Vasemmistoliitosta kuin Kokoomuksestakin. Lisäksi mukana olivat Rauhanpuolustajat, Repu ja ympäristövirasto.

”Syksy 2007 meni haaste-kampanjoinnissa, tiedotuksessa,



Vasemmalta oikealle Reilu Pori -kampanjatiimiläiset, Vasemmistoliiton Aki Nummelin, Vihreiden Anne Linamaa ja Hanna Hildén Porin kaupunginkirjastossa Reilu Pori -infopisteellä kesäkuussa 2008.

seminaarin järjestämisessä sekä kaupungin ja seurakunnan valtuutettujen lobbaamisessa. Seuraavana keväänä valtuustoaloite meni läpi, kesällä saimme Reilun kaupungin kriteerit täytettyä ja loppusyksystä Pori sai toisena kaupunkina Suomessa Reilun kaupan kaupungin arvonimen! Huippupuhetki!”, huokaa Hanna innoissaan. Kampanjointityön ohessa Porin Repu-ryhmä ehti myös voittaa Repun jäsenhankintakilpailun.

Järjestöihminen – nyt ja tulevaisuudessa

Reilun kaupan lisäksi Hannan kalenteriin on vuosien varrella

mahtunut järjestöjä Martoista 4H-liittoon sekä lasten koulun ja musiikkiopiston vanhempainyhdistyksiin. Seurakuntien luottamustoi-miinkin Hanna on ehtinyt.

Puoluekannaltaan hän on kokoomuslainen ja tälläkin hetkellä aktiivisesti mukana kunnallispolitiikassa sekä muissa poliittisissa luottamustoimissa. ”Tosin viimeiset neljä vuotta ovat olleet sen verran ruuhkaisia järjestösaralla, että olen oppinut myös sanomaan ei!”

Lastensa Vilman (12 v.), Annin (10 v.) ja Eeron (5 v.) kasvettua aikuisiksi Hanna haaveilee lähtevänsä vapaaehtoistyöhön Etelään. ”Olisi ihana pystyä omalla työllään konkreettisesti antamaan iloa,

lämpöä ja tunnetta välittämisestä myös kehitysmaiden lähimmäisille.”

”Muutama viikko sitten pidetty Reiluttaja-koulutus oli Repu-historian kohokohtia. Hyvä koulutus ja innostava ilmapiiri antoivat lisäksi lisäkipinää Reilun kaupan ”lähetystyöhön”, kiittelee Hanna, ja luettelee pitkän listan tapahtumia, joita Reilu Pori -kannatustyöryhmä on järjestämässä tulevilla Reilun kaupan viikolla. Viikko huipentuu Reilun kaupan jalkapalloturnaukseen, jossa pelaa joukkueita junioreista Porin kaupunginvaltuutettuihin.

Teksti: Anna Saipio
Kuva: Hanna Hildénin kuva-albumi

Reilun kaupan uutisia – Repussa tapahtuu

Repu siirtyy sähköiseen uutiskirjeeseen – jäähyväiset Repu-liitteelle

Reilun kaupan puolesta Repu ry järjesti keväällä kyselyn, jolla kartoitettiin jäsenten mielipiteitä ja toiveita muun muassa yhdistyksen toimintaan, kampanjoihin ja viestintään liittyen. Saatujen vastausten perusteella **Repu siirtyy vuonna 2010 sähköiseen uutiskirjeeseen, joka korvaa nykyisen paperisen Repu-liitteen.** Myös sisältöä koskevat toiveet pyritään huomioimaan mahdollisimman hyvin, ja palautetta toivotaan edelleen.

Jäsenkyselyn muiden tulosten analysointi on yhä kesken. Tulokset otetaan huomioon Repun tulevan toiminnan suunnittelussa, esimerkiksi Repun strategian päivityksessä ja ensi vuoden toimintasuunnitelman laatimisessa. Tarkemmin tuloksista kerrotaan Repu-liitteen ensi numerossa. Repun hallitus kiittää lämpimästi kaikkia kyselyyn vastanneita.

Repun jäsenkyselyyn vastannei-

den kesken arvotun herkkukorin voitti Riikka Arminen Turusta. Onnittelut Riikalle!

Repu kiittää Maailmankauppalehteä hyvästä yhteistyöstä ja toivottaa jäsenilleen mukavia lukuhetkiä myös jatkossa!

Vaihdoksia Repun hallituksessa ja toimistolla

Repun hallitus on kokenut melkoisen myllerryksen, sillä moni hallituksen aiemmista avainhenkilöistä on muuttanut ulkomaille työn tai opiskelun vuoksi.

Elokuussa pidetyssä ylimääräisessä yhdistyksen kokouksessa uudeksi puheenjohtajaksi valittiin Saara Manelius Turusta. Saara on toiminut Repun puheenjohtajana myös osan viime vuodesta, joten hän on jo konkari tehtävässä.

Ensimmäisenä varapuheenjohtajana jatkaa ulkomaille lähdöstä huolimatta etänä Antti Kylänpää. Toiseksi varapuheenjohtajaksi valittiin Hazel Salminen Helsingistä.

Aiemmalle puheenjohtajalle Riina Jaloselle ja sihteerille Aleksi Halmeelle myönnettiin ero tehtävistään ulkomaille muuton vuoksi.

Festarikoordinaattori Anu Wiik on lopettanut työt Repussa. Sen sijaan toimistolla työskentelee vapaaehtoisena Suvi Asamo-Krodua, joka päivittää Vaatteita etelästä -selvitystä pohjatyönä ensi vuonna mahdollisesti toteutettavalle Clean Clothes -kampanjalle.



Repun ylimääräisessä jäsenkokouksessa Aleksi Halme, Anni Välikangas, Heta Niemi ja Antti Kylänpää. Kuva Timo Toimela.

Reiluja jalkapalloja Kontioniemelle

Kontiolahdella Pohjois-Karjalassa käytiin elo-syyskuussa kiivasta keskustelua kunnassa sijaitsevan Kontioniemen pakolaisten vastaanotokeskuksen asukkaiden oikeudesta käyttää paikallisia julkisia liikunta- paikkoja. Kiista sai näkyvyyttä valtakunnallisissakin tiedotusvälineissä.

Reilu peli, samat säännöt -kampanja lahjoitti vastaanotokeskuksen asukkaille Reilun kaupan jalkapalloja. Kontiolahden kyläyhdistys puolestaan sai Suomen Palloliiton ”Rasisti on reppana” -kampanjan koulutusmateriaaleja, esitteitä ja T-paitoja. Lue koko uutinen: www.sask.fi

Uutiset kokosi Anna Saipio

Reilun kaupan puolesta Repu ry:n syyskokous pidetään perjantaina 20.11. klo 18 Repun toimistolla (Töölöntorinkatu 2 B, 4. krs.).

Yhdistyksen syyskokouksessa käsitellään seuraavat asiat:

1. Kokouksen avaus
2. Valitaan kokouksen puheenjohtaja, sihteer, kaksi pöytäkirjan tarkastajaa ja kaksi ääntenlaskijaa.
3. Todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.
4. Hyväksytään kokouksen työjärjestys.
5. Vahvistetaan toimintasuunnitelma, tulo- ja menoarvio sekä jäsenmaksujen suuruudet.
6. Valitaan hallituksen puheenjohtaja, varapuheenjohtaja sekä muut varsinaiset ja varajäsenet
7. Valitaan yksi tai kaksi tilintarkastajaa ja heille varatilintarkastajat.
8. Käsitellään muut kokouskutsussa mainitut asiat.

Mikäli yhdistyksen jäsen haluaa saada jonkin asian yhdistyksen syyskokouksen käsiteltäväksi, on hänen ilmoitettava siitä kirjallisesti hallitukselle viimeistään kahta viikkoa ennen kyseistä kokousta. Syyskokousta ennen pidetään Repun hallituksen kokous klo 17 ja syyskokouksen jälkeen Repun pikkujoulet samassa paikassa. Lämpimästi tervetuloa!

Suunnittelijat uskovat eettiseen tuotantoon

Talouden tiukentuessa punnitaan ostokohteita tarkasti, mutta muuttuvatko valinta- ja tuotantoperusteet? Maailmankauppalehti haastatteli eettisesti suuntautuneita vaate- ja tekstiilisuunnittelijoita, jotka uskovat talouskriisistä huolimatta reilun kuluttamisen myönteiseen kehitykseen. He tietävät huonojen aikojen nostavan myös pehmeitä arvoja pinnalle ja toivovat laman vain vahvistavan kuluttajien sitoutumista parempaan maailmaan. Suunnittelijat rohkaisevat kuluttajia kiinnittämään entistä enemmän huomiota siihen, mitä, mistä ja kuinka paljon ostavat. Jos raha huolettaa, omia valintoja kannattaa miettiä useammalta kantilta ja ostaa monin puolin kestävämpiä tuotteita.

Sanna Konolan suunnittelema ja bangladeshilaisen Thanaparan valmistama naisten syysmallisto on myynnissä maailmankaupoissa.

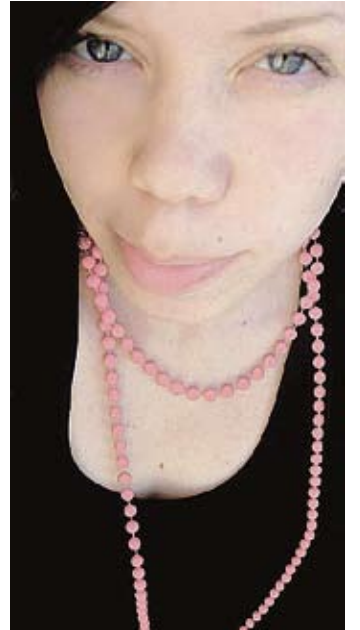
Tuottajatietoa Thanaparasta
Juuttiputiikin kotisivulla:
www.juuttiputiikki.fi

1. Kuvaile lyhyesti oma projektisi reilun kaupan/maailmankauppojen parissa
2. Mikä on suunnittelemasi tuotteen kohderyhmä?
3. Miksi suunnittelit maailmankaupoille?
4. Mitä eettiset arvot sinulle alallasi merkitsevät?

Kuva: Pasi Haapakorva



Kuva: E.-V. M.



Ella-Villiina Makkonen

Ella-Villiina Makkonen, tekstiilimuotoilija ja tekstiiliartesaani.

1. Suunnittelin kaksi uutta printtimallistoa Maailmankauppa Juuttiputiikin tekstiilituotteisiin. Tein mallistot opinnäytetyönäni lukuvuonna 2008–2009.
2. Olen pyrkinyt suunnittelemaan kaksi tekstiilituotteiden printtimallistoa siten, että ne miellyttäisivät monia Suomen maailmankauppojen asiakkaita.
3. Halusin opinnäytetyöni aiheena olevan projekti, joka veisi minua itseäni eteenpäin suunnittelijana ja olisi hyödyllinen myös yhteistyöyritykselle. Maailmankaupat ja reilu kauppa ovat minulle tuttuja, koska olen ollut itse vapaaehtoisena Maailmankauppa Mangossa.
4. Suunnittelijana mietin paljon ns. uuden luomista. Tekstiilimuotoilun alalla pitäisi mielestäni pyrkiä kauas suuntautuviin ja kestäviin ideoihin. Vähemmän, hitaammin -ideologia on nyt viime vuosien aikana tullut mukaan muotoiluun. Jos valmistan suunnittelutöitäni tuotteeksi, pyrin ottamaan huomioon ympäristön valmistamalla tuotteen esim. kierrätysmateriaalista.

Mari Virtanen, vaatetusmuotoilija AMK. Oma yritys Vitidesign vuodesta 2006 alkaen.

1. Olen käytettävissä, kun Maailmankaupat tarvitsevat suunnittelu- kaavoitus- tai koulutuspalveluja. Edelliset projektiini olivat vaatesuunnittelu- ja koulutusprojekteja Bangladeshin Thanaparassa ja Guatemalan Chimaltenangossa.

2. Kun suunnittelen Maailmankaupalle, kohderyhmänä ovat kaupan olemassa olevat asiakkaat sekä tiedostavat asiakkaat, jotka eivät ole vielä löytäneet kotikau-punkinsa Maailmankauppaan. Vitidesignin kohderyhmänä taas ovat miehet ja naiset, joille ekologisesti tuotettu, tyylikäs ja kestävä vaatetus on oleellinen osa luomumpaa elämäntapaa.

3. Reilun kaupan tavoitteet alku-perämaiden työolojen ja tuotteiden jalostusasteen nostamiseksi ovat minusta tärkeitä. Haluan



Mari Virtanen

valita reilun kaupan toimeksi-antoja osaksi yritystoimintaani. Näin voin vaikuttaa maapallon joihinkin epäkohtiin tekemällä omaa työtäni.

4. Yritystoimintani on perustettu niiden varaan. Käytän luomukan-kaita ja yksityiskohdissa kierrätettyjä materiaaleja.

Sanna Konola, vaatetusalan artesaani ja vaatesuunnittelun opiskelija.

1. Suunnittelin Maailmankauppa Juuttiputiikille naistenvaatemalliston syksyksi 09. Sen inspiraationa toimivat Intian ja Bangladeshin mausteiset maillmat ja Juuttiputiikin herkullinen näytetilkkuvarasto, mutta myös syksyisten kaupunkien kolkot kadut. Juuttiputiikin kauppakumppaniryhmä valitsi lopullisista malleista kolme tuotantoon asti ja niistä tekemäni kaavat ja prototyypit lähetettiin Bangladeshiin. Tällä hetkellä myyntiin on syksyksi tulossa hame ja paita, mutta lisää saattaa olla tulossa erään toisen projektin tiimoilta.

2. Kohderyhmää ovat monen-kokoiset ja -ikäiset suomalaiset naiset, joilla on pilkettä silmäkulmassa, mutta jalat tukevasti maassa. Hän on vihertävä, kulturelli ja harkitseva kuluttaja. Ei siis mikään himoshoppaaja, mutta nauttii elämästä ja ostaa tarpeidensa ja arvojensa mukaan. Kohderyhmän naisten vaatekaappi sisältää klassista ja käytännöllistä, mutta hauskaa ja värikästäkin. Mallisto tavoittelee jo olemassa olevia asiakkaita, mutta sen tarkoituksena on tarjota myös houkutteleva vaihtoehto uusille kokeilijoille.

3. Mallistoni oli kurssiprojekti. Naistenvaatemallistokurssin alussa meitä kehoitettiin yritysyhteistyöhön, jos sellainen kiinnos-

Kuva: Päivi Rautajoki



Sanna Konola sovittaa mekon prototyyppiä.

taa. Eettisesti suuntautuneena ihmisenä halusin kokeilla jotain arvomaailmaani sopivaa. Tiesin, että Juuttiputiikki tuo vaatteita tuottajakumppaneiltaan jostain Aasian maista ja että kaikki tuotetaan reilun kaupan periaatteiden mukaisesti, mutta itse suunnitteluprosessista en tiennyt mitään. Siispä päätin ottaa selvää olisiko heillä kiinnostusta yhteistyöhön ja sitähan löytyi.

4. Vaatetusosalalla esiintyy tänä päivänä aivan liikaa väärinkäytöksiä ihmisyyttä ja luontoa kohtaan ja itse suunnittelijana haluisin

olla niitä oikomassa. Pikamuotia tuotetaan halpatyövoiman maissa ja puuvillan tehoviljely kuluttaa ja myrkyttää vesistöjä ja maaperää. Tavallinen t-paita kiertää maailman ympäri muutaman kerran ennen kuin se saavuttaa lähimmän kauppasi vaaterekin ja hiilijalanjäljestä tulee melkoinen. Ilmastonmuutos ja ihmisoikeudet tulisi ottaa huomioon alalla kuin alalla ja kuluttajien kannattaisi herätä kauniiden kuvien takaiseen todellisuuteen. Vaatikaa parempaa ja kestävämpää, reilua ja luomua, kierrätettyä tai kestävää designia.

Viti Green Footprint Productions -mallistossa käytetään ainoastaan luomusertifioituja kankaita.



Kuva: Pasi Haapakorva



Yksityiskohta naisten vuorellisesta hameesta. Puuvillakankaat on valmistettu langan värjäämisestä lähtien Thanaparassa.



Johanna Aalto, pintasuunnittelija-artenomi AMK, freelancer suunnittelija.

1. Yhteistyö reilun kaupan tuotteita valmistavan ja maahantuo-
van KAIKU ethicalin kanssa alkoi
suunnittelukilpailun voitosta.
Tähän mennessä olen suunnitel-
lut KAIKULle T-paitaprinttejä ja
printtikuvioituja laukkuja.

2. T-paidat on värikoordinoi-
tu erikseen miehille ja naisille,
kuvioltaan ne sopivat laajalle
ikäjakaumalle. Laukkuprintit
suunnittelin nuorille naisille.
Luonnokset esiteltiin Helsingin
kuvataidelukion oppilaille, ja he
saivat äänestää suosikkiaan. Kaksi
suosituinta printtiä pääsi tuotan-
toon. Toisessa valituista printeistä
on ilta-auringossa kylpevä Meri-
haka, joka kuvastuu tyyneen lah-
teen. Urbaaniudessaan näkymä
voisi olla myös jostain suuresta
metropolista. Toisessa printissä
on kuvattuna kaunein koskaan
näkemäni koira – kuvassa se ajat-
telee koiran ajatuksia, jotka ovat
erilaisia kuin ihmisten.

3. Suunnitellessani en vielä
varmasti tiennyt jälleenmyyjää,
mutta olin hyvin iloinen näh-
dessäni tuotteita myynnissä niin
laajassa verkostossa kuin Maail-
mankaupat.

4. Toivoisin, että eettisiä arvoja
noudatettaisiin laajemmalti.
Freelancer-suunnittelijana on

Kuva: Risto Aalto



Johanna Aalto

vaikea rajata työnsä niin, että
suunnittelisi kuvioita vain eetti-
siin tuotteisiin. Eettisen tuotteen
suunnittelu on kuitenkin erityi-
nen ilo, sillä silloin tuotteesta voi
olla ylpeä alusta loppuun asti.
Mielestäni eettisen ei tarvitse
näyttää hippituotteelta, vaan kiin-
nostuksen kasvaessa sen pitäisi
vastata myös suuremman massan
kysyntään.

Kuva: Pasi Haapakorva



**Suunnittelu-
apua intialai-
sille tuottajille**

I ntiassa toimiva reilun kaupan järjestö
MESH (Maximising Employment to Serve
the Handicapped) tukee tuottajiaan suunnit-
telutyössä. MESH ostaa tuotteita käsityö-
läisiltä ja vie niitä ulkomaille. Ruotsalainen
kehitysjärjestö IM Soir on tukenut jo neljän
vuoden ajan MESH:ää suunnittelu- ja tuote-
kehityshankkeissa. Näistä saadun kokemuk-
sen perusteella todettiin, että jatkuakseen
suunnittelutyö tarvitsi jonkinlaista infrastruk-
tuuria Delhissä.

Design studiossa voivat työskennellä
suunnittelijat ja vierailevat vapaaehtoiset
suunnittelijat. Studiossa on tilaa kangaspuil-
le, puusepän työpiste, teollisuusompelukone
sekä pisteet kankaanpainannalle, rätätälille
sekä kirjontatöille.

Tavoitteena on järjestää useita lyhyt- ja
pitkäkestoisia työpajoja niille käsityöläisille,
joilta MESH ostaa tuotteita. IM Soir rahoittaa
studion alullepanoa ja toimintaa 2008–2010.
Tänä aikana MESHin on saatava studio
kannattamaan myymällä taitoja tai designia
ulkopuolisille tuottajille.

Design studio avattiin helmikuussa 2008
ja siellä työskentelevät suunnittelija Hrishi,
kutoja Narayan, sekä talonmiehenä toimiva
Basu Raju. Vieraillessaan Suomessa keväällä
2009 MESHin Jacqueline Bonney avasi kes-
kustelua opiskelijaharjoittelusta MESHissa.
Näin design studio sai tuoretta skandinaa-
vista muotoilunäkökulmaa.



Nuorten laukut.

Kuva: Johanna Aalto

RUOKAA REILUSTI

Suomessa on ensimmäisenä maailmassa lailla velvoitettu kouluja tarjoamaan oppilaille ilmainen ateria. Viime aikoina on kuitenkin keskusteltu vilkkaasti kouluruoan laadusta ja ravitsevuudesta, kun määrärahoja pitäisi kireässä taloustilanteessa leikata. Kaikissa maissa ei taas ole sellaista ylellisyyttä kuin ilmainen kouluruoka. Tutkimusten mukaan ilmainen kouluruoka kehitysmaissa edistäisi ja on edistänyt muun muassa tyttöjen koulunkäyntiä. Ruokatoimitus perehtyi kouluruokaan sekä helppoihin ja ravitseviin välipalaresepteihin. Kaikkia resepteissä käytettyjä tuotteita saa luomuna, reiluna tai molempina.

Kouluruokaa on Suomessa tarjottu maksutta 1920-luvulta alkaen, mutta lakisääteinen kouluruokailu alkoi vuonna 1948. Oppilaat velvoitettiin koulun ulkopuolella tekemään kohtuulliseksi katsottava määrä työtä ruoka-aineiden kasvattamiseksi ja keräämiseksi koulukeitolalle.

Nykyisin lähes 900 000 Suomessa asuvaa lasta ja nuorta nauttii koulupäivittäin maksuttomasta aterista. Lain mukaan aterian tulee olla asianmukaisesti järjestetty, ohjattu ja täysipainoinen. Tarkempia ohjeita kouluruoan sisällöstä tai käytännön järjestämisestä ei laeissa ole. Viime aikoina onkin puhuttu koulujen ruoan laadusta ja määrästä. Puuropäiviä on lisätty ja joissakin kouluissa ruoka on loppunut jopa kesken. Muutamissa kouluissa kouluruokailuun kulutetaan niin vähän per oppilas, että sen epäillään rikkovan lakia. Lisäksi oppilaskuntien ylläpitämät juoma- ja karkkiautomaatit vähentävät kouluruoan nauttimista.

Suomessa asiat ovat kuitenkin hyvin. Monissa maissa tarjotaan kouluissa kerran päivässä ruoka, mutta se on maksullinen. Usein lisäksi koulumaksut raskavat perheitä. Tämä johtaa siihen, että köyhät, jotka saattavat olla aliravittuja, jäävät ilman kouluruokaakin. Tutkimusten mukaan lasten koulunkäynti lisääntyy tai useammat lapset tulevat kouluun, jos siellä tarjotaan ilmainen ateria. Erityisesti tytöt hyötyvät kouluruokailusta, joka lisää tytön koulunkäynnin kannattavuutta vanhemmille, kun kilpailijana ovat kotona tehtävät työt.

Kouluruoan ravitsevuus Suomessa ja ulkomail

Ehkä merkittävin kouluruokailun edistäjä on YK:n alainen Maailman ruokaohjelma (World Food Programme). Se mahdollistaa lämpimän kouluruoan vuosittain noin 20 miljoonalle lapselle lähes 70 eri maassa. Myös valtiot ja hyväntekeväisyysjärjestöt järjestävät kouluruokailuja köyhillä alueilla. Joissakin maissa tilanne on parantunut niin, että hallitus on ryhtynyt miettimään ruoan määrän lisäksi ravitsemuksellista puolta. Esimerkiksi Intiassa on keskusteltu roskaruoan poistamisesta kouluista.

Seuraavassa muutama vinkki koululaisen välipalaksi. Niiden valmistaminen voidaan opetella esimerkiksi kotitaloustunnilla.

Ananas-banaanismoothie

Kauramaidosta saat kuituja ja pähkinöistä paljon kivennäisaineita!

2,5 dl (kaura)maitoa
1,5 dl ananaspaloja
1 banaani
0,5 dl cashewpähkinöitä
Jääpaloja

Laita maito tehosekoittimeen yhdessä ananaspalojen, banaanin ja pähkinöiden kanssa. Sekoita tasaiseksi juomaksi. Lisää tehosekoittimeen jääpaloja ja anna pyöriä muutama sekunti. Kaada juoma lasiin ja nauti heti.



Hedelmäkiisseli kuivahedelmistä

Kuivatuista hedelmistä saa hyvin energiaa ja ravintoaineita: ne sisältävät A-, B-, C-, E-vitamiineja, karoteeneja, kuitua, entsyymejä ja kivennäisaineita, kuten rautaa ja magnesiumia.

puoli pussia kuivattua guyabanoa
puoli pussia kuivattua mangoa
2 tuoretta appelsiiniä
3 dl vettä
2 rkl perunajauhoja

Purista toinen appelsiini mehuksi ja lisää vesi. Keitä nestettä ja vispaa sekaan perunajauhot juuri ennen kiehumista. Lisää sitten kuivatut, pilkotut hedelmät ja anna kiehua kymmenisen minuuttia. Sen jälkeen lisää pilkottu appelsiini ja anna kiehua vielä hetken, kunnes kuivatut hedelmät ovat pehmeitä. Tarjoile sellaisenaan tai vaikka puuron kera. Kiisseli sopii hyvin myös juustokakun kaveriksi.

Mysli oman maun mukaan

3 dl kaurahiutaleita
½ dl kuivattuja hedelmiä (esim. mango, guyabano, banaani)
½ dl pähkinöitä tai pähkinärusinasekoitusta
2 rkl ruokosokeria (esim. mascobado)
(juoksevaa hunajaa)

Laita uuni lämpenemään 200-asteiseksi. Kaada puolet hiutaleista uunipellille leivinpaperille ja levitä tasaiseksi kerrokseksi. Sirottele sekaan teelusikallinen ruokosokeria. Laita hiutaleet uuniin noin vartiksi, mutta seuraa koko ajan, etteivät ne ala ruskistua.

Silppua saksilla kahvimukissa kuivatut hedelmät ja rusinat pienemmiksi. Murskaa pähkinät ja mantelit morttelissa sopivaksi rouheeksi.

Kaada ensimmäinen erä hiutaleita jäähtymään ja levitä seuraava erä pellille, samoin hedelmät ja pähkinät.

Kaada halutessasi hiutaleiden päälle ohuena nauhana 1–2 rkl hunajaa. Jos hunaja ei ole juoksevaa, voit lämmittää hunajan pienen vesitilkan kanssa juoksevaksi.

Laita tämä toinenkin erä uuniin n. vartiksi. Tarkkaile pähkinöiden pintaa. Kun paahtuminen alkaa, ota mysli pois uunista ja anna jäähtyä. Sekoita ainekset yhteen ja säilytä hyvin suljetussa purkissa.

Hiutaleita ei ole pakko paahtaa, mutta se syventää makua ja lisää myslin säilyvyyttä.

Suklaa-banaanimuffinit

Munaton. Voi valmistaa vähärasvaiseksi korvaamalla margariinin rypsi- tai auringonkukkaöljyllä.

2 banaania
2 dl vehnäjauhoja
1 dl kaurahiutaleita tai mannaryynejä
1 dl grahamjauhoja
1 dl valkaisuainetta
3 tl leivinjauhetta
0,75–1 dl rasvaa
2 dl maitojuomaa

Laita uuni kuumenemaan 225 asteeseen. Sekoita kuivat aineet keskenään. Jos käytät mannaryynejä, muffineista tulee hiukan rapeampia ja koostumus on parempi. Lisää juokseva rasva – jos käytät margariinia, älä sulata sitä kiehumispisteeseen saakka. Lisää maitojuoma hitaasti hämmäntäen.

Muusaa banaanit ja lisää taikinaan. Sekoita kevyesti, kunnes aineet ovat sekoittuneet tasaisesti. Jos taikina tuntuu liian paksulta, lisää hiukan nestettä (korkeintaan puoli desilitraa).

Annostele taikina muffinivuokiin ja paista uunin keskitasolla noin 15 minuuttia. Voit testata taikinan kypsyyden tulitikulla. Jos tikkuun ei tartu taikinaa, muffinit ovat valmiita. Huom! Banaanimuffinit lässähtävät helposti, mutta lopputulos on silti herkullinen.

Teksti: Mika-Petri Lauronen
Kuvat: Anastasia Lapintie



Taantuma näkyy kehittyvissä maissa

Maailmantalouden taantuman syvennettyä sen vaikutukset kehittyviin maihin uhkaavat niin YK:n vuosituhattavoitteiden toteutumista kuin kymmenen viimeisen vuoden aikana tapahtunut edistystä.

Taloudellisen romahduksen kohdanneilla köyhillä mailla ei ole riittäviä varoja talouksiensa elvyttämiseksi. Kehittyvien maiden rahoitusvajeen ennustetaan nousevan tänä vuonna jopa 1000 miljardiin dollariin. Se voidaan korvata vain lisäämällä entisestään velkaa, jolloin talouskriisi pahentaa kehittyvien maiden velkakierrettä. Lisäksi korot ovat nousseet ja lainananto on kiristynyt, jolloin selviytymisvaihtoehdot ovat entistä niukemmat.

Tilanteessa kaikkein haavoittuvimmiksi kehittyvistä maista on Maailmanpankki arvioinut kuulu-

van 43 maata Saharan eteläpuoleisesta Afrikasta ja Aasiasta, mukaan lukien myös Etelä-Afrikka ja Intia. Suomen kehitysyhteistyön pääkumppanimaista joukkoon on sisällytetty Etiopia, Mosambik, Sambia, Tansania ja Vietnam.

Kehittyvissä maissa talous perustuu pääasiassa vientiin ja talouskriisi vaikuttaa viennin vähenemiseen. Teollisuusmaiden ihmiset ostavat vähemmän myös kehitysmaista tuotuja tuotteita tarkistaessaan laman myötä kulutustaan. Myös turismitulojen pelätään laskevan roimasti ihmisten hillitessä matkustushalukkuuttaan.

Kotitalouksissa ruokakulut ovat usein suurin määrä perheiden menoista. Ruuan hinta on nyt korkea ja työttömyys vaikuttaa nälkäongelman laajenemiseen. YK:n ruokajärjestö World Food Programme ennustaa, että ruoka-apua tarvitsee kolmannes enemmän ihmisiä kuin aiempina vuosina. Työttömiksi jäävät useimmin jo ennestään heikossa asemassa olevat naiset.

Epäviralliset rahälähetykset ulkomailla työskenteleviltä sukulaisilta ovat monelle perheelle lähes elinehto. Maailmanpankki ennustaa rahälähetysten Saharan eteläpuoliseen Afrikkaan

kuitenkin kutistuvan tänä vuonna. Miljoonat lapset voivat joutua lopettamaan koulunkäynnin ja menemään työhön taantuman heikentäessä perheiden toimeentuloa.

Plan lastensäätiön mukaan lasten työssäkäynti on kääntymässä nousuun talouskriisin myötä. Heikentyneiden toimeentulomahdollisuuksien lisäksi leikkaukset koulutussektorilla ja kehitysavussa lisäävät lapsityöläisten määrää. YK:n mukaan maailman yli 200 miljoonasta lapsityöläisestä 3/4 työskentelee kehitykselle ja terveydelle haitallisissa oloissa.

Mia Hemming

Kuva: Kati Hjerp



Reilun kaupan käsityöläisille pienuus on talouskriisissä puskuri

Kuva: Joni Hokkanen



Talouskriisi on kouraissut niin kehittyviä kuin teollistuneita yhteiskuntia kovalla kädellä. Eteläisen pallonpuoliskon valtioilla on keskenään kuitenkin nykyisin yhtä suuria eroja kuin Etelän ja Pohjoisen välillä. Intian ja Kiinan taloudet kasvavat voimakkaammin kuin euroalueen, mutta niin tekevät maiden sisäiset tuloerotkin. Tämä merkitsee myös sitä, ettei taantuman vaikutus tavoita kaikkia samassa tahdissa. Tuloköyhyydessä elävien ihmisten talous ei romahda samalla tavalla kuin keskiluokan, sillä heillä ei ole yhtä paljon menetettävää. Eettinen kuluttaminen Pohjoisessa ei tutkimusten mukaan ole synkkien talousnäkymien seurauksena vähentynyt, mutta mikä on näiden tuotteiden valmistajien tilanne? Maailmankauppalehti selvitti miten talouskriisi on vaikuttanut reilun kaupan tuottajiin.

Tilaukset vähentyneet

Reilusta kaupasta on varsinkin kansainvälisessä keskustelussa puhuttu myös vaihtoehtoisena kauppana. Intialaisessa reilun kaupan venti- ja markkinointijärjestössä MESHissä työskentelevä Jacky Bonney kokee vanhan käsitteen kuvaavan paremmin sitä, miksi globaali taantuma vaikuttaa hitaasti reilun kaupan käsityöläisiin Intiassa.

– Eräs reilun kaupan parhaista puolista on se, että hyvät ajat ovat usein melko anteliaita. Pienimuotoiselle kaupalle ei ole niin tärkeää pystyä tekemään nopeita muutoksia tuotannossa kuin antaa käsityöläisille aikaa valmistaa laadukasta tavaraa ja vähentää muita kuluja kuten toimittamalla tavaraa meriteitse eikä lentorahdina, Bonney arvioi. – Hitaampi tahti merkitsee sitä, että MESHissä olemme alkaneet kokea taantuman vaikutuksia vasta nyt. Tämän vuoden alkuun saakka käsityöläisillämme oli vielä viime vuonna tehtyjä tilauksia työn alla. Nyt alkaa töissä kuitenkin olla aukkoja, sillä odotettuja uusia tilauksia ei ole tullut.

Myös Ruotsin Maailmankauppaliikkeen lähes kaikki tuottajat

ovat vaikeuksissa, koska tilauskanta on pienentynyt merkittävästi. Eräs intialainen järjestö on joutunut toteuttamaan suuria uudelleenjärjestelyjä, jotka vaikuttavat niin henkilöstöön kuin toimitiloihin. – Jos me Ruotsissa tilaamme vähemmän, vaikutus ei kenties ole niin suuri, mutta isojen eurooppalaisten maahantuojien kohdalla tilanne on toinen, pohtii johtaja AnnCathrine Carlsson maahantuontijärjestö The House on Fair Tradesta.

MESH teki tämän vuoden alussa vierailuja Eurooppaan ja Pohjois-Amerikkaan hankkiakseen tilauksia ja luoden suhteita. He kohtasivat varastoja täynnä myymätöntä tavaraa.

– Eräs yhdysvaltalainen ostaja ilmoitti, että he olivat päättäneet pitää tilausten määrän 15 % edellisvuotta pienempänä. He eivät nyt etsi uusia tuottajia. Muut ostajat tilaavat vähemmän, mutta eivät ole tiedottaneet mistään linjasta ostopienä määrissä, Jacky Bonney kertoo.

Kotimaan markkinat ratkaisuna?

Ostotapa onkin muuttunut viimeisten 5–10 vuoden kuluessa:

ostajat eivät ole kovin halukkaita ostamaan tavaraa varastoista vaan haluavat valita tiettyjä värejä ja kuvioita kuluttajia ajatellen. Näin ollen MESHkään ei uskalla sijoittaa isoon määrään tuotteita, jotka ”saatetaan” myydä myöhemmin. Järjestö on yrittänyt etsiä uusia ostajia, mutta tuloksetta.

– Vastaus on aina, että vallitsevassa taloudellisessa tilanteessa heidän on vaikea toteuttaa tilauksia vanhojenkaan tuotajiensa kohdalla, saatikka, että harkitsisivat uusia kumppaneita. Niinpä meidän on sanottava samaa kaikille mahdollisille uusille

tuottajille, jotka lähestyvät meitä etsien tukea markkinointiin, Bonney harmittelee.

Kotimaiset markkinat korvaajina

Suunnittelu ja tuotekehittely kärsivät myös vaikeista ajoista. Eräs MESHin ostajista joutui luopumaan suunnittelijastaan, joka oli tuottanut ideoita vastaamaan ostajien toiveita ja lähes aina sai aikaan tilauksen. Ilman tätä ainutlaatuista palvelua tuottaja on arvailujen varassa.

Vientiin suuntautuneiden

Kuva: Anastasia Lapintie



Pienet käsityöläiset tarvitsevat tukea alueellisilta verkostoilta, kuten Intian reilun kaupan foorumi.

tuottajien on tiukassa tilanteessa tarkasteltava kotimaisia markkinoita tarkemmin. Bonneyn mukaan taantuman vaikutus ei ole Intiassa näkyvä, joten jos tarjonta on oikeanlaista ja hinnat edullisia, intialaiset markkinat voivat olla hyvät. – Kotimaan markkinoiden vaatimukset ovat kuitenkin hankalia vientiin keskittyneille käsityöläisille. Hinta on myös merkittävä kysymys, koska Intian markkinoilla ei puhuta reilusta palkasta, Bonney muistuttaa. Hän arvioi, että 2009–2010 tulee olemaan vaikea vuosi intialaisille reilun kaupan tuottajille ja jos talouskriisi sattuisi 2010 hellittämään, menee tuotannon kasvu ainakin seuraavaan vuoteen.

Sillä välin Pohjoisessa

– Mielestäni eettisyys on trendi, jota taantumat eivät pitkällä tähtäimellä heiluttele. Kunhan kauppa ja teollisuus eivät ala tekemään valintoja kuluttajien puolesta, reilun kaupan tuotteille on kysyntää myös taantuman aikana, sillä taantuma voi jopa lisätä yhteisvastuun henkeä, analysoi Reilun kaupan edistämisyhdistyksen viestintäpäällikkö Janne Sivonen. – Hetkellisesti taantuma voi silti tasoittaa reilun kaupan suosion kasvua, jolloin hyötyjen ja hyötyjien määrä kasvaa hitaammin. Kehitysmaiden yleinen trendi on huolestuttava, joten reilulle kaupalle on nyt jopa aiempaa suurempi tarve, ja kehitysmaiden tilannetta on tietysti helpotettava myös monin muin tavoin.

Oulun Maailmankauppa Juuttiputiikin myymälämyynti nousi vielä viime vuonna 7 %. – Tämän vuoden ensimmäinen puolikas näyttää lievää myynnin laskua edellisvuoteen verrattuna. Joulumyynti on kaupалlemme niin merkittävä, että vasta vuoden lopussa kannattaa tehdä enemmän johtopäätöksiä taantuman vaikutuksista, toteaa Juuttiputiikin toiminnanjohtaja Kati Hjerp. – Tuottajille asti vaikutukset heijastuvat ehkä hieman viiveellä. Tilannetta tulee nyt seurattua aikaisempia vuosia tarkemmin ja mahdollisuuksia lisämyyntiin mietitään.

Anastasia Lapintie

UUTISIA

Turun Maailmankauppa tukee slummikoulua Dhakassa

Turun Maailmankauppayhdistys lahjoittaa 4500 euroa Bangladeshin pääkaupungissa Dhakassa toimivalle yhteiskoululle. Koulussa toimii esikoulu sekä luokat 1–8. Oppilaita on yhteensä noin 150. Palkkalistoilla on kuusi kokopäiväistä opettajaa, useita osa-aikaisia sekä vapaaehtoistyöntekijöitä. Oppilaat käyvät koulua kahdessa vuorossa: nuorimmat oppilaat tulevat aamuisin, vanhimmat iltapäivisin. Koulunkäynti on maksutonta.

Koulua ylläpitää Amader Pathshala -säätiö: joukko nuoria opettajia, journalisteja, taiteilijoita ja muita, jotka haluavat tarjota slummissa asuville lapsille laadu-

kasta koulutusta. Tavoitteena on, että luku- ja kirjoitustaidon lisäksi lapset saavat valmiuksia muuttaa tulevaisuutensa suuntaa.

Koulussa noudatetaan kansallista opetussuunnitelmaa, oppilaat opiskelevat atk-taitoja ja koulussa on laboratorio sekä kirjasto. Joka torstai on kulttuuripäivä: lapset voivat kehittää taitojaan esimerkiksi teatterin, maalauksen ja laulun keinoin yhdessä taiteilijoiden kanssa. Koulu julkaisee myös omaa lehteään. Perjantaisin vapaaehtoiset antavat ilmaiseksi tukiopetusta.

Opettajat toimivat myös sosiaalityöntekijöinä: he käyvät säännöllisesti perheiden luona varmis-

taakseen, että kaikki on kunnossa. He myös pyrkivät saamaan vanhempia ja oppilaiden perheitä koulun kanssa yhteistyöhön.

Opettajilla on yliopistotutkinnot ja rehtorilla on kokemusta vastaavanlaisesta slummikoulusta. Monet opettajat tekevät opetustyön ohella myös muita palkkatöitä turvatakseen itselleen riittävän elannon – esimerkiksi koulun rehtori tekee toimensa ohella myös toimittajan töitä.

Koulun kuukausibudjettiin eli vuokran, sähkön ja opettajien palkkojen kaltaisiin juokseviin kuluihin tarvitaan noin 800 euroa kuussa. Koulu on tällä hetkellä eri tahoilta saatavien lahjoitusten

varassa: paikalliset yksityiset toimijat tukevat koulua usealla sadalla eurolla kuussa. Lisäksi pieni saksalainen hyväntekeväisyysjärjestö Straßenvogel – Für Kinder in Bangladesch tukee koulua 400 eurolla kuussa ja on myöntänyt tukea myös hankintoihin, kuten koulupukuihin ja tietokoneisiin.

Turun Maailmankauppayhdistyksen lähettämällä keräysvaroilla koulu perustaa luomuravintolan, josta saatavien tulojen on tarkoitus kasvattaa koulun omavaraisuutta. Maailmankauppayhdistyksen näkökulmasta on mielekkäämpää tukea koulun pyrkimyksiä saavuttaa suurempi taloudellinen omavaraisuusaste,

sillä se pidemmällä tähtäimellä on toimivampaa kuin vuosittaiset lahjoitukset tiettyihin ohjelmiin. Lisäksi ravintola tarjoaa ammatillisen oppimisen puitteet koulun vanhimille oppilaille.

Tämän päivän Bangladeshista löytyy luomukriteerit täyttävää ruokaa, mutta siitä puhutaan luomuna hyvin harvoin. Koulun ravintola pyrkii siis samalla nostamaan esiin luomun merkitystä sekä säilyttämään uhanalaista bengalilaista ruokakulttuuria tarjoamalla perinteisiä ja unholaan vaipumassa olevia paikallisia ruokia.

Lisätietoja:

Turun Maailmankauppayhdistys/
Johan Ehrstedt,
aamutahti@aamutahti.net

SARJAKUVA



Puhtaus on puoli ruokaa.

Maailmankaupoista kautta maan.

ALKUPERÄ TUNNETTU

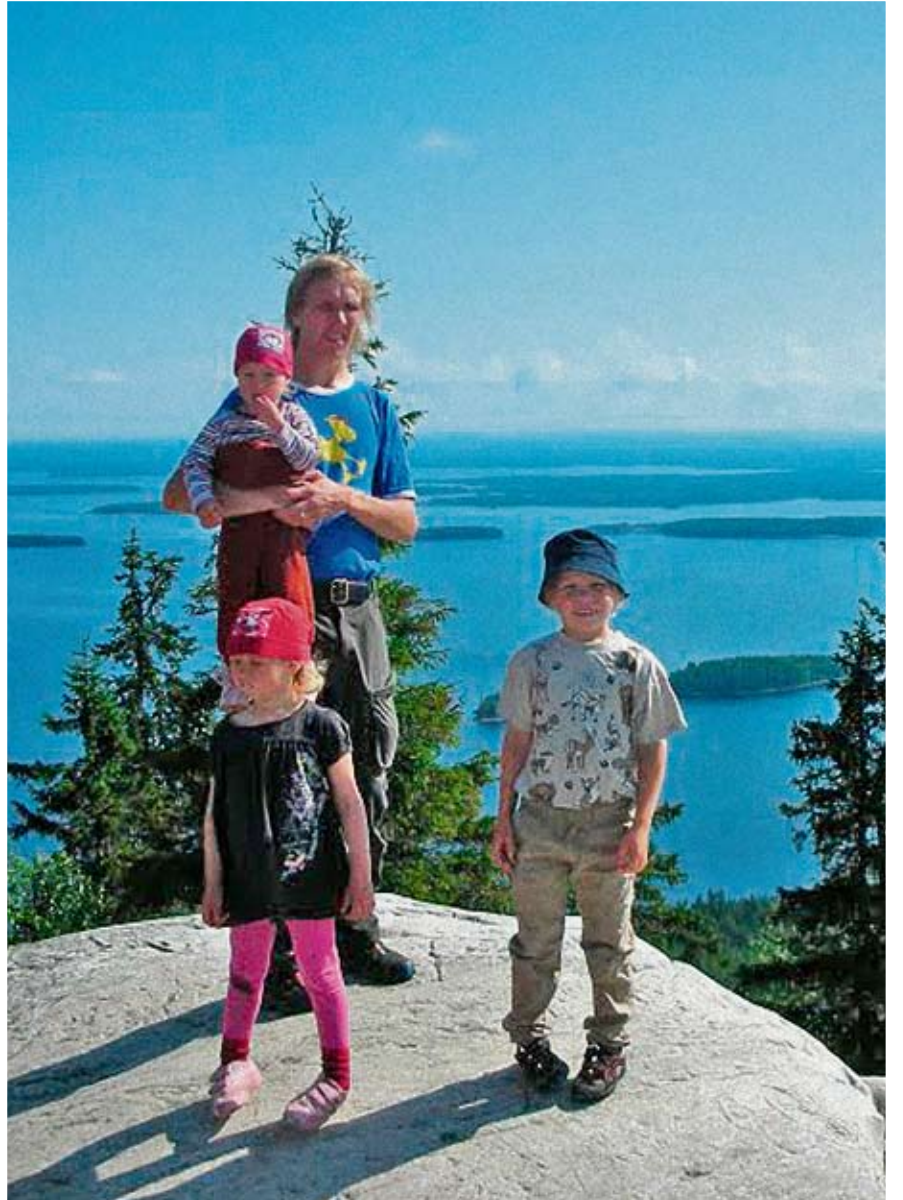
www.maailmankaupat.fi

Palamin maalaisyhteisössä saippua tuo leivän pöytään koko perheelle. Tuoksuvat kasviöljysaippuat valmistetaan Etelä-Intiassa reilun kaupan periaatteita noudattaen. Työntekijöille tarjotaan koti, puhdas vesi, terveydenhuolto ja koulutusta lapsille.

Maailmankaupat — Reilua kauppaa

ARKIEN KOHTAAMINEN

Arkien kohtaaminen -palstalla esitellään arkien ja kulttuurien kohtaamista käsitöiden kautta. Kaikilla tuotteilla on tekijänsä, ja käsitöiden mukana välittyy tuotteen ostajalle jotain heistä itsestään. Ostajan yhteys tuottajaan tulee siitä maksetun hinnan kautta – ostopäätöksillämme on vaikutusta työn tekijän arkeen. Tässä numerossa kerrotaan nepalilaisesta kutojasta Dhanmayasta sekä liminkalaisesta perheenisästä Eerosta, joka pyörii töihin lahjaksi saamansa villahuppari päällä.



DHANMAYA

Kumbeshwar Technical School (KTS) on Katmandussa toimiva kastittomille perustettu järjestö, joka tarjoaa aikuisille luku- ja kirjoitustaito- sekä ammattiopetusta puutöissä, matonkudonnassa sekä neulomisessa. Osa koulutetuista jää töihin KTS:lle, osa menee töihin muualle. Lähialueen sekä käsityöläisten lapsia varten järjestöllä on päiväkotia ja ala-asteen koulu sekä pieni orpokoti. Järjestön avulla ennen huonossa asemassa olleet kadunlakaisijakastin jäsenet ovat saaneet ammattitaidon sekä parempia työmahdollisuuksia ja heidän elintasonsa on parantunut selvästi.

Maalta kaupunkiin muuttanut Dhanmaya työskentelee KTS:llä kutojana ja asuu noin

15 minuutin kävelymatkan päässä KTS:stä. Hän jakaa yhden huoneen asunnon yhdessä aviomiehensä, kahden poikansa sekä aviomiehen 15-vuotiaan sisaren kanssa. Hänen molemmat poikansa käyvät tällä hetkellä valtion koulua, vanhempi 11-vuotias poika viidettä luokkaa ja nuorempi 7-vuotias ensimmäistä luokkaa. Myös miehen sisar käy koulua.

Dhanmaya on työskennellyt KTS:llä kohta 11 vuotta. Hän aloitti työt vanhimman pojan ollessa viiden kuukauden ikäinen. Neulomistaidon Dhanmaya oppi äidiltään ja sanoo olevansa nopea oppija. KTS:llä työskentely sopii hänelle hyvin, sillä hän voi työskennellä kotoaan käsin ja neuloo erilaisia tuotteita yhdessä naapureidensa kanssa. Kädessään olevia värikkäitä käsineitä hän sanoo pystyvänsä neulomaan yhdessä naapurin naisten kanssa noin 200 kpl kuukaudessa. Pää-

hineitä hän pystyy valmistamaan vielä enemmän, sillä niiden ei tarvitse käsineiden tavoin täsmätä toisiinsa. Töitä on Dhanmayan mukaan ollut riittävästi ja hän voi samalla hoitaa kotitaloustöitäkin. Hänen rakennuksilla työskentelevän aviomiehensä työt ovat epävarmemmat, sillä etenkin sadekaudella töitä on huonommin tarjolla.

Tulevaisuudessa Dhanmaya toivoo lastensa opiskelevan ahkerasti, saavan hyvän työn sekä palkan ja sitä kautta pääsevänsä elämässään eteenpäin. Hänen vanhempi poikansa on hiljainen, mutta opiskelee ahkerasti. Nuorempi on paljon veljeään aktiivisempi harrastaen karatea sekä tanssia. Nuorempi poika on ilmoittanut äidilleen, ettei vanhempien tarvitse huolehtia tulevaisuudesta, vaan hän pitää heistä huolta myöhemmin töissä ollessaan.

EERO

Liminkalainen perheenisä Eero Lumme työskentelee luokanopettajana Limingan Ala-Temmeksen kyläkoulussa. Nepalista Eerolla on aikaisempaa omakohtaista kokemusta, sillä hän suoritti opintoihinsa kuuluneen opetusharjoittelun Annapurnan lähellä olevassa Baglungin kylässä. Nykyisin Eeron koulu tukee suomalaista Maya Nepal-yhdistystä, jolla on samanniminen orpokoti Katmandun lähistöllä.

Eero perheineen tiedostaa kulutuksen vaikutukset muiden ihmisten elämään ja ympäristön hyvinvointiin. Hän pitää tärkeänä, että he pyrkivät omalla toiminnallaan aiheuttamaan muille mahdollisimman vähän vahinkoa. ”Perheemme syö pääasiallisesti kasvisruokaa sekä riistaa, paljon oman kasvimaan ja kasvihuoneen

tuotteita. Kaikilla lapsillamme on ollut käytössä kestovaipat, pyöräilemme paljon ja ostimme mielellämme reilun kaupan tuotteita ja vaatteita”, Eero kertoo.

Opettajan ammatissa Eerolla ja hänen vaimollaan on mahdollisuus vaikuttaa satojen, jopa tuhansien lasten ajatuksiin ja käyttäytymiseen. Eeron mielestä tietysti kotien tavat toimia ovat ne tärkeimmät, mutta esimerkiksi heidän koulun Vihreä lippu -projektin aikana osa tavoista ja uusista ideoista on siirtynyt koteihin ja toisaalta kodeista kouluun.

KTS:llä kudotun villahupparin hän sai lahjaksi ystävältään ja on ollut tuotteeseen erittäin tyytyväinen. Lämmin villahuppari tulee olemaan ahkerassa käytössä etenkin nyt päivien kylmetessä.

Teksti ja kuvat:
Antti Kahilakoski

KTS:n tuotteita Suomessa myy
Karmashop.fi -verkkokauppa

**LUE
UUSI
BLOGI**

ETELÄN KIERTÄJÄT

> www.maailmankaupat.fi/lehti

- Koulun penkillä Pohjois-Intiassa
- Tuottajavierailulla Guatemalassa
- Tansanialainen kummitusjuttu
- Valkonaamana Kiberassa

Kahvia tuodaan suoraan Etelä-Meksikosta Chiapasista

Eri puolilla Suomea on myyty jo useamman vuoden ajan saksalaisen Café Libertadin Eurooppaan tuomaa ja paahtamaa zapatistikahvia. Kahvi tulee Etelä-Meksikon Chiapasissa sijaitsevilta viljelmiltä, missä alueen alkupe- räisväestö järjestäytyi oma-aloitteisesti osuuskuntiin ja alkoi tuottaa niissä ruokaa ja tarvikkeita runsas kymmenen vuotta sitten. Zapatistit ovat Meksikon hallituksen vastainen kapinaliike, joka on perustanut oman yhteisönsä ja hallintonsa Chiapasiin. Ajatus kahvin suoratuonnista oli kuitenkin jo pidemmän aikaa kiinnostanut asian parissa toimineita suomalaisia solidaarisuusaktivisteja.

Kun Café Libertadilla-kin on enemmän kuin riittävästi asiakkaita pelkästään Saksassa, päätettiin alkuvuodesta ryhtyä tuomaan kahvia Suomeen suoraan Chiapasista. Päätöksen mahdollisti osaltaan norjalaisen Zapatistgruppern i Bergen ja ruotsalaisen Solidaritetsföreningen K'inalin rohkaiseva palaute sekä halukkuus yhteistyöhön, Uusi Tuuli ry:n puheenjohtaja Jyri Jaakkola ja Turun Maailmankauppayh-

distyksen aktiivi Johan Ehrstedt kertovat.

Suoratuonti onnistui: ensimmäinen erä Café Caracolia saapui Suomeen elokuun puolivälissä chiapasilaiselta Yachil-osuuskunnalta. Osuuskunta koostuu alkuperäiskansoihin kuuluvista viljelijöistä ja se kuuluu zapatistiliikkeeseen.

– Kahvi on luonnonmukaisesti viljeltyä ja vaikka sillä ei ole luomu- eikä reilun kaupan merkkiä, on siitä maksettu enemmän kuin reilun kaupan luomukahvista. Maksoimme 2,80 €/kg, kun taas reilun kaupan minimihinta vastaavalle pestylle luomukahville on 2,27 €/kg.

Eurooppaan kahvi matkasi samassa kontissa norjalaisen sekä ruotsalaisen solidaarisuusryhmän maahantuoman kahvin kanssa. Sekä K'inall että Bergenin ryhmä ovat jo pitkään tukeneet zapatistiliikettä muun muassa ostamalla kahvia, tukemalla yhteisöhankeita sekä tiedottamalla Chiapasin tilanteesta.

– Suomessa maahantuojana toimii turkulainen Maailmankauppa Aamutähti yhteistyössä Tampereen kehitysmaakauppayhdistyksen, Uusi Tuuli ry:n ja Runsaudensarvi-kaupan sekä yksittäisten solidaarisuusaktivistien kanssa. Kahvi paahtetaan keskitummaksi Tampereen kehitysmaakauppayhdistyksen paahtimossa. Mikäli halukkaita löytyy, voidaan maahantuontiin ottaa mukaan lisää yhteistyökumppaneita jatkossa.

Kahvia voi ostaa erilaisissa tapahtumissa sekä maailmankaupoista että muissa erikoisliikkeistä. Tampereen kehitysmaakauppayhdistys ottaa vastaan tukkutilauksia.

Kauppa tukee alkuperäiskansoihin kuuluvia yhteisöjä

Kahvikaupassa mukana olevat haluavat sillä tukea Meksikon alkuperäiskansoihin kuuluvia yhteisöjä heidän kamppaillessaan ihmisarvoisen elämän ja omien oikeuksiensa puolesta. Monia on myös motivoinut zapatistien avoimen antikapitalistinen ohjelma.

– Zapatistiliike tarvitsee poliittisten solidaarisuuden osoitusten lisäksi rahallista tukea pystyäkseen rakentamaan ja ylläpitämään Meksikon hallituksesta riippumatonta hallintoa, koulutusta, terveydenhoitoa ja taloutta itäisessä Chiapasissa. Kahvikauppa on myös osoittanut hyväksi tavaksi tiedottaa sekä Chiapasin että Meksikon yhteiskunnallisesta tilanteesta laajemminkin, Jyri Jaakkola ja Johan Ehrstedt kehuivat.

Lisätietoa hankkeesta on tulossa osoitteeseen www.cafecaracol.org



Kuva: Johanna Mustelin

KEHITYSPOLIITTINEN PALSTA

Koulutus on kannattava investointi. Jokaisella lapsella tulee olla mahdollisuus käydä koulua. Koulutetut ihmiset pystyvät paremmin huolehtimaan itsestään ja terveydestään. Julkisin varoin rahoitettu koulutusjärjestelmä takaa ihmisten tasa-arvon, ihmisoi-keudet ja demokratian.

Koulutus kaikille 2015 on maailmanlaajuinen kehitystavoite, jonka saavuttamiseen lähes kaikki maailman valtiot sitoutuivat 2000-luvun alussa. Paljon on työtä tehty. Silti Koulutus kaikille 2015 -tavoitteet jäävät saavuttamatta.

Lasten, nuorten ja aikuisten lukutaidon laajentaminen on yksi kuudesta Koulutus kaikille 2015 tavoitteesta. Tätä tavoitetta on laiminlyöty eniten. Suurin osa lukutaidottomista kansalaisista on tyttöjä ja naisia. Vanhempien alhainen koulutustaso, riittämättömät saniteettitilat, kulttuurierot, kirjoista ja koulupuvuista perittävät maksut heikentävät lasten mahdollisuuksia käydä koulua. Liian monen kehityksensä koulussa on käytössä myös koulumaksut, jotka ovat perheille ylivoimaisia.

Opettaja koulutuksen puolesta

Opettajien maailmanjärjestö EI, Education International, on maailman suurin yhtä ammattikuntaa edustava kansalaisjärjestö. EI:ssä on 30 miljoona opettajaa ja yli 300 opettajajärjestöä yli 170 maasta. EI:n keskeisin tavoite on puhua julkisen koulutusjärjestelmän puolesta. EI:n mielestä valtioiden tulee taata kaikille kansalaisilleen vähintään maksuton peruskoulutus.

EI kantaa vakavasti huolta kaupallisten yritysten, yksityisten koulutuksen tuottajien hankkiutumista kehitysmaiden markkinoille. Koulutuksesta voi helposti tulla

Kuva: OAJ



Koulutus on investointi, ei kauppatavara

perusoikeuden sijaan varakkaiden perheiden etuoikeus. Koulutuksesta ei saa tulla kauppatavaraa. EI on huolissaan, että koulutuspalvelut ajautuvat osaksi kansainvälisiä palvelukauppasopimuksia. Siksi EI jäsenjärjestöineen omalla toiminnallaan ja lobbauksellaan vaikuttaa siihen, että kaikissa maan valtioissa koulutus katsottaisiin vahvaksi osaksi julkista palvelujärjestelmää.

Koulutuksen kehittäminen on yhteiskunnan hyvinvoinnin rakentamista. Koulutus liittyy vahvasti maan omaan kulttuuriin, historiaan ja arkipäivään. Koulutusjärjestelmät tulee olla vahva osa maan yhteiskuntapolitiikkaa ja talouspolitiikkaa. Oikeaan tulokseen ei päästä jos yhteiskunnan perusrakenne, koulutusjärjestelmän ylläpitäminen ja kehittäminen jätetään kaupallisten toimijoiden käsiin.

Koulutussektorilla yksityinen palvelutuottaja voi olla järjestelmää täydentävä toimija. Kokonaisuus tulee olla julkista palvelua, julkisen sektorin hallinnassa.

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ ja monet muut opettajajärjestöt tukevat kehitysmaiden opettajajärjestöjä. EI on opettajaperhe, jossa vahvemmat auttavat heikompia. Pohjoisen opettajajärjestöt tukevat kehitysmaiden opettajajärjestöjä, jotta nämä voisivat vaikuttaa omassa maassaan julkisen koulutusjärjestelmän kehittämiseen, opetuksen ja opettajien aseman parantamiseen. Kehitysmaiden opettajajärjestöt tarvitsevat erityisesti järjestö-, tiedotus- ja vaikuttamiskoulutusta.

Viime vuosina OAJ on toiminut muun muassa Namibiassa, Zimbabwea, Mosambikissa, Togossa, Malissa ja Gabonissa.

Suomen malli – avunsaajasta avunantajaksi

Viime vuosina Suomeen on tulvinut ulkomaalaisia koulutusalan asiantuntijoita tarkastelemaan PISA-ihmettä, suomalaisen koulutusjärjestelmän menestystarinaa. Juuri nyt maamme lapsiperheet eivät voi olla tyytyväisiä siihen, miten taloudellisen laman jäljet näkyvät koulutuksessa. Opettajien lomautukset ja opetukseen ja kouluihin kohdistuvat säästöt kurjistavat kouluksemme tasoa. Näistä Suomi maksaa laskua tulevaisuudessa.

PISA-ihmeen katsojille voi kuitenkin kertoa, että tietyt rakenteet ovat kunnossa. Lapsilla on tasa-arvoinen mahdollisuus koulutautua niin pitkälle kun haluaa ja opettajakoulutus on maailman huippua.

On hyvä muistaa, että vielä 1950-luvulla Suomen koululaiset

OAJ:n pitkäaikainen kumppani Zimbabwea on opettajajärjestö Zimta. Tällä hetkellä opettajat jäävät Zimbabwea ilman palkkaa ja kouluolot ovat muutenkin aika kaoottiset mikä on rapauttanut kerran jo varsin hyvässä kunnossa olleen koulujärjestelmän.

saivat apua Unicefilta. Pitkäjänteinen työ julkisen koulutusjärjestelmän kehittämisen puolesta on tuottanut tulosta. Työhön ovat osallistuneet yhteiskunta, kirkko, kansalaisjärjestöt, ammattijärjestöt. Laajalla rintamalla on ollut yhteinen tavoite. Yhteisen vuoropuhelun kautta on saatu aikaan edistystä ja haarukoitu tulevaisuuden haasteita. Koulutusjärjestelmä ei ole pysyvä tila. Sen pitää elää ja kehittyä. Tämä on OAJ:n viesti yhteistyökumppaneille myös maailmalla.

Ritva Semi

Kirjoittaja on erityisasiantuntija OAJ:ssa

MAAILMANKAUPPALEHTI 20 VUOTTA SITTEN

Mikä pankki on ekopankki

Suomeen perustettiin vuoden alussa ympäristölliseen ja yhteiskunnalliseen vastuullisuuteen pyrkivä pankki, Eko-Osuuspankki, joka kerää parhaillaan pääomaa toimintansa aloittamista varten. Eettiset rahalaitokset ovat muualla maailmassa osoittautuneet käytännössä toimiviksi vaihtoehtoiksi. Tunnetuin esimerkki on ehkä Saksan Ökobank. Suomalaisen Eko-Osuuspankin jäseneksi pääsee

lunastamalla vähintään yhden 100 markan hintaisen osuuden.

Mikä osuuspankki

Ekopankki perustetaan pankiksi, jossa tallettaja voi vaikuttaa siihen, mihin hänen säästöjään käytetään. Osuuskunnassa päätösvalta on jäsenillä. Eko-Osuuspankin jäseniä ovat tallettajat ja lainansaajat. He päättävät osuuskunnan kokouksissa Ekopankin korkopolitiikasta, valvovat että lainapäätökset ovat sovittujen periaatteiden mukaisia – ja valitsevat pankin hallintoneuvoston, joka valitsee johtokunnan.

Osuuskunnan jäsenillä on melkoinen urakka selvittää tuskallisia ongelmia, joita on pohdittu monissa osuuskunnissa aikaisemminkin – miten ”demokraattista” on demokratia tai miten tehdä periaatteiden ja tavoitteiden mukaisia taloudellisia päätöksiä. Eko-Osuuspankin toiminnassa ideologinen hengissä pysyminen ja jäsenten motivointi mm. osallistumaan osuuskuntakokouksiin on paikallisyhdistysten toiminnan idea.

Keskeistä ei ole liiketaloudellisen voitto vaan esimerkiksi itsensä työllistäminen, ympäristöystäväl-

listen ja terveellisten tuotteiden tarjoaminen, varojen hankkiminen esimerkiksi asuntoihin tai oikeudenmukaisempaan kehitysyhteistyöhön. Hankkeiden eettisten ja ekologisten vaikutusten arviointi on yhtä tärkeää kuin taloudellisen kannattavuuden arviointi.

Voiko se toimia?

Ekopankkihanke on useampaan kertaan leimattu kummalliseksi yritykseksi puuttua asioihin, joista mikatiivolioiden lisäksi ei kukaan muu ymmärrä mitään. Totta onkin, että koko ajan mukaan kaivataan

ihmisiä, joilla olisi rutinoitunut kokemusta pankkitoiminnasta. Eko-Osuuspankin kannattavuuslaskelmat on tehty asiantuntijatyönä. Nämä laskelmat ovatkin perusta tämän hetken aika raa’alle rahankeruulle, johon motivoi vain ja ainoastaan ekotalouden toteuttaminen käytännössä vaihtoehtoiksi niille ihmisille, jotka pitävät sen periaatteita mielekkäinä.

Marika Paukkunen

Lyhennetty Kehitysmää kauppalehdessä 3–4/1989 ilmestyneestä jutusta.

REILUN KAUPAN TOIMIJAT

Maailmankauppojen liitto ry
 www.maailmankaupat.fi

- Suomessa toimivien Maailman-kauppa- ja Kehitysmaakauppayhteisöjen yhteistyöjärjestö.
- Useat liiton jäsenet ylläpitävät reilun kaupan erikoismyymälöitä, joissa on myynnissä laaja valikoima kehitysmaissa oikeudenmukaisin ehdoin tuotettuja käsitöitä ja elintarvikkeita.
- Liitto ja sen jäsenet tiedottavat, kouluttavat ja toimivat monin tavoin kehitysyhteistyössä.

Reilun kaupan merkki, Reilun kaupan edistämisyhdistys ry
 www.reilukauppa.fi

- Myöntää Reilun kaupan merkkiä ja valvoo sen käyttöä Suomessa sekä tiedottaa reilusta kaupasta.
- Suomessa myytäviä merkituotteita on lähes 1000 erilaista, pääasiassa elintarvikkeita.
- Jäseninä 29 järjestöä. Maailmankauppojen liitto on yksi perustajajäsenistä.

Reilun kaupan puolesta Repu ry
 www.repu.fi

- Repu toimii reilun ja ekologisen maailmankaupan edistämiseksi. Vapaaehtoistoimintaa yli 10 paikkakunnalla.

KANSAINVÄLISET TOIMIJAT

WFTO
(World Fair Trade Organisation)
 www.wfto.com
 Kansainvälinen reilun kaupan yhteistyöjärjestö, jonka jäseninä on niin kehitysmaiden tuottajia, Maailmankauppoja kuin maahantuojia. Entiseltä nimeltään IFAT.

EFTA
(European Fair Trade Association)
 www.eftafairtrade.org
 Eurooppalaisten reilun kaupan maahantuojien järjestö

NEWS!
(Network of European World Shops)
 www.worldshops.org
 Eurooppalaisten Maailmankauppojen verkosto. Jäseninä 13 liittoa, jotka edustavat noin 2700 Maailmakauppaa, joissa on noin 100 000 vapaaehtoisytöntekijää.

FLO International
(Fair Trade Labelling Organisation)
 www.fairtrade.net
 Valvoo ja tiedottaa Reilun kaupan merkituotteista.

FINE
 WFTOn, EFTAn, NEWS!:n ja FLO:n yhteistyöelin, joka pyrkii vaikuttamaan päätöksentekoon Brysselissä sijaitsevan yhteisen edunvalvontatoimiston kautta.

MAAILMANKAUPAT JA KEHITYSMAAKAUPAT SUOMESSA
 Maailmankauppojen liiton jäsenkaupat aakkosjärjestyksessä paikkakunnan mukaan

Reilun Kaupan Tähti/A-Star Oy
 Hämeentie 48
 00500 Helsinki
 p. 09-773 4323
 tahti@kaapeli.fi
 www.reilunkaupantahti.fi

Maailmankauppa Kirahvi
 Vain tapahtuma- ja nettimyyntiä.
Postiosoite:
 c/o Tuija Saloranta
 Hakatie 5 B 10
 40900 Säynätsalo
 p. 050-376 2424
 kirahvi@maailmankaupat.fi
 www.maailmankaupat.fi/kirahvi

Maailmankauppa Kielä
 Ivalontie 12
 99800 Ivalo
 p. 040 732 9497
 kiela.inari@pp.inet.fi

Maailmankauppa Päiväntasaaja
 Koskikatu 11
 80100 Joensuu
 p. 050-443 5503
 paivantasaaja@elisanet.fi
 www.elisanet.fi/paivantasaaja/

Maailmankauppa Mango
 Kauppakatu 5
 40100 Jyväskylä
 p. 014-216 431
 mango@maailmankauppa.inet.fi
 www.maailmakauppamango.net

Jokilaakson Maailmankauppa
 Kumpulantie 15
 42100 Jämsänkoski
 p. 040-538 7091 (Arja Paakkanen)
 arja.paakkanen@saunalahti.fi

Kokkolan Maailmankauppa
 Torikatu 13
 67100 Kokkola
 p. 06-831 3264
 klanmaailmankauppa@netti.fi

Kouvolan Maailmanpuu
Myyntipiste:
 Ekokauppa Luonnotar
 Kivimiehenkatu 7 (torin laidalla)
 Kouvola
 p. 040-596 6264
 luonnotar@ekokauppaluonnotar.fi
Yhteyshenkilö:
 Ilona Pylväinen, p. 040-590 6708
 ipylvain@mappi.helsinki.fi

Kuhmon Kehitysmaakauppa
 Seurakuntakeskus
 88900 Kuhmo
 p. 08-655 0465 (Sointu Sallinen)
 kuhmonmaailmankauppa@luukku.com

Maailmankauppa Sikitiko
 Myymälä 016, Kauppahalli
 53100 Lappeenranta
 p. 05-415 3651
 kehy.lpr@pp.inet.fi
 yhdistykset.etela-karjala.fi/kemayh/

Lohjan Maailmankauppa
 Karstuntie 2
 08100 Lohja
 p. 019-331 646
 kauppa@lohjanmaailmankauppa.sivut.fi
 www.lohjanmaailmankauppa.sivut.fi

Juuttiputiikki
 Hallituskatu 11 L 4
 90100 Oulu
 puh./fax 08-311 5189
 putiikki@juuttiputiikki.fi
 www.juuttiputiikki.fi

Raahen Maailmankauppa Hiirenkorva
 Koulukatu 3
 92100 Raahе
 p. 044 318 2188
 hiirenkorva@suomi24.fi

Maailmankauppa Elimu
 Rovakatu 9
 96100 Rovaniemi
 p. 044 318 2188
 elimu@maailmankauppaelimu.org
 www.maailmankauppaelimu.org

Savonlinnan kehitysmaakauppa Savanni
 Olavinkatu 48
 57100 Savonlinna
 p. 015-514 456
 kema.sln@gmail.com
 www.maailmankaupat.fi/savonlinna/
 www.savanni.blogspot.com/

Tampereen Kehitysmaakauppa
 Kohmankaari 3
 33310 Tampere
 p. 03-344 6770
 fax 03-345 0521
 posti@kehitysmaakauppa.org
 www.kehitysmaakauppa.org

Maailmankauppa Tasajako
 Kehräsaari, A-talo
 33200 Tampere
 p. 03-222 8826
 tasajako@tasajako.org
 www.tasajako.org/

Maailmankauppa Aamutähti
 Eerikinkatu 5
 20100 Turku
 p. 02-250 2191
 fax 02-251 7465
 aamutahti@aamutahti.net

Rauhanpuolustajien Maailmankauppa
 Alinenkatu 26 B
 23500 uusikaupunki
 p. 02-841 6532

Äetsän Kehitysmaakauppa
 Kontintie 5
 38300 Kiikka
 p. 040-848 8845 (Sinikka Olà)
 p. 050-363 9562 (Sirkka Nylund)

YHDISTYKSET JA TOIMINTARYHMÄT

Hyvinkään kehitysmaayhdistys ry
 Pj Aimo Juhola
 Uima-altaankatu 29
 05820 Hyvinkää
 p. 040-5060 796
 aimo.juhola@pp.inet.fi

Kajaanin kehitysmaayhdistys ry
 c/o Päivi Turunen
 Pihkapolku 25
 87500 Kajaani

Kuopion kehitysmaayhdistys Juutti ry
 c/o Elämänlanka
 Torikatu 17
 70110 Kuopio
 p. 017-261 4774
 juutti.ry@gmail.com

Mikkelin kehitysmaayhdistys ry
 PL 140, 50101 Mikkeli
 kemamikkeli@suomi24.fi
 www.kemamikkeli.fi

Oulun eteläisen alueen maailmankauppayhdistys
 c/o Anu Hilli
 p. 050-552 4947

Uusi Tuuli ry (Estelle)
 Aurinkotehdas
 Kirkkotie 6-10, 20540 Turku
 p. 02-233 9313
 laiva: 040-596 9918
 fax 02-2371 670
 uusituuli@estelle.fi
 www.estelle.fi

Juuttiputiikista

- **reilua muotia**
- **ekologisia pesuaineita**
- **lahjaideoita juhliin**

Maailmankauppa
Juuttiputiikki
Maailmankauppa Juuttiputiikki
Hallituskatu 11 (Rion talossa), Oulu
www.juuttiputiikki.fi

Maailmankaupat — Reilua kauppaa ihmisiä ja ympäristöä kunnioittaen